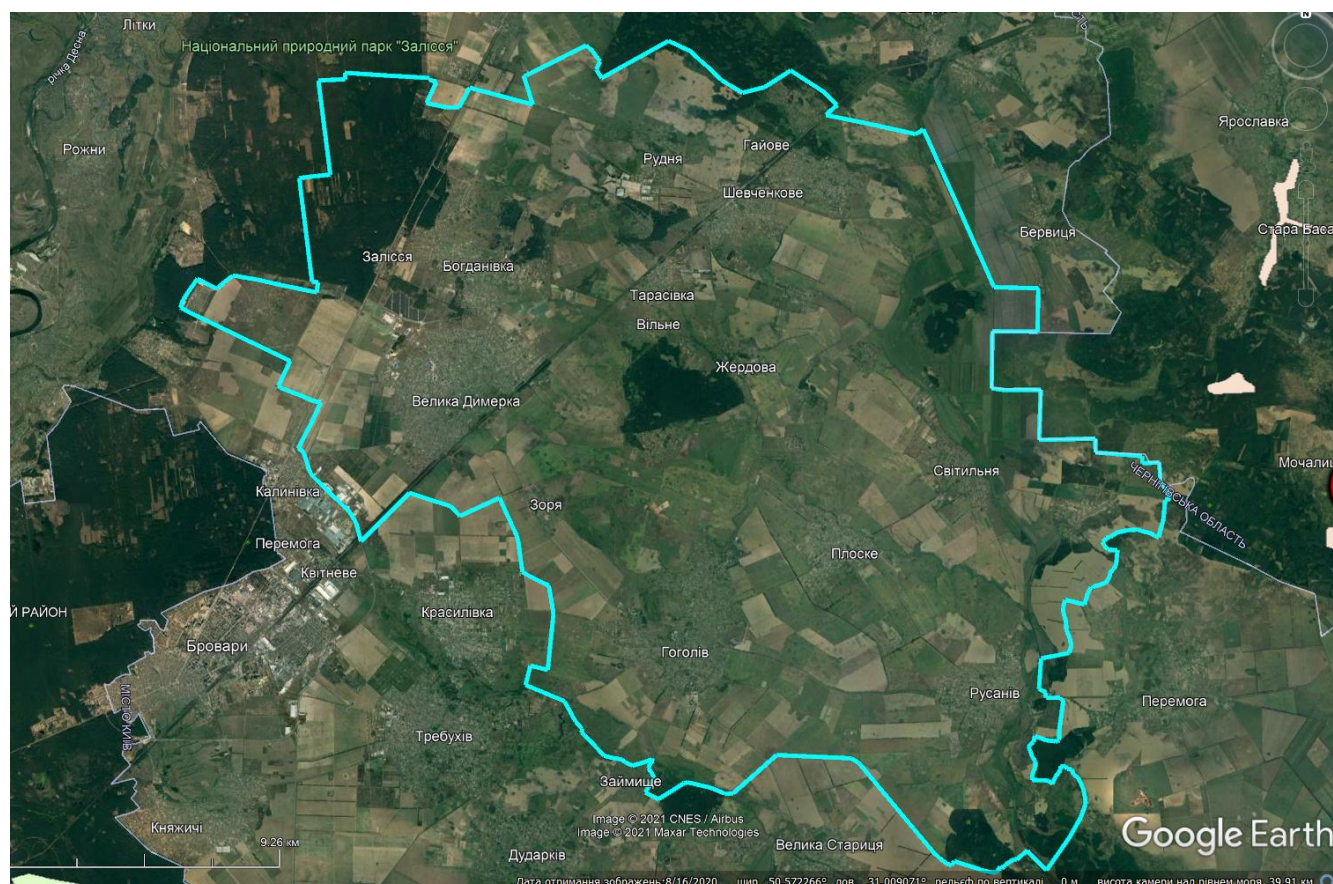

**Великодимерська селищна територіальна громада
Броварського району Київської області**

Цільова Програма

**«Охорона навколишнього природного середовища,
екологічна оцінка та менеджмент території населених пунктів,
які входять до складу Великодимерської селищної територіальної
громади Броварського району Київської області на 2024-2028 роки»**

*смт Велика Димерка
Броварського району Київської області
2024 рік*

Розробники

БОНДАР

Олександр Іванович

Чл.-корр НААН України, д.б.н., проф.
ректор Державної екологічної академії
післядипломної освіти та управління (ДЕА)

ІВАНЕНКО

Ігор Борисович

заслужений природоохоронець України,
к.х.н., заступник директора Науково-
навчального інституту економіки та
екології природокористування ДЕА

КРАВЧЕНКО

Богдан Миколайович

к.ю.н., доцент кафедри водних ресурсів
Науково-навчального інституту економіки
та екології природокористування ДЕА

КОХАН

Олег Володимирович

експерт міжнародних проектів, директор
БО "Інтерекоцентр"

ІВАНЕНКО

Євген Ігорович

к.геогр.н., науковий співробітник Інституту
географії НАН України

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1. СКЛАД ТЕРИТОРІЇ ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.2. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА ПРО ТЕРИТОРІЮ ГРОМАДИ

1.3. ХАРАКТЕРИСТИКА ДОВКІЛЛЯ ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.3.1 Типи земної поверхні

1.3.2. Інтегральний показник стану довкілля в межах території Громади

1.3.3. Стан атмосферного повітря

1.3.4. Водні об'єкти

1.3.5. Лісові насадження

1.3.6. Орні землі та посіви

1.3.7. Функціональне зонування

1.3.8. Економіка

1.3.9. Природні цінності на території Громади

1.3.10. Історико-культурні цінності на території Громади

1.4. Повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища

РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ ТА ПРОБЛЕМ

2.1. Основні екологічні проблеми Громади

2.1.1. Забруднення атмосферного повітря

2.1.2. Погіршення якості води

2.1.3. Збільшення побутових відходів

2.1.4. Деградація земельних ресурсів

2.2. Перелік небезпечних об'єктів та об'єктів високого ризику негативного впливу на екологічну безпеку Громади

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ПОВ'ЯЗАНИХ З НАСЛІДКАМИ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.

3.1. Основні завдання програми охорони навколишнього природного середовища Громади

3.2. Наслідки впливів на життя та здоров'я населення та природні ресурси ... 24

3.3. Пріоритетні завдання Програми

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

РОЗДІЛ 5. П'ЯТИРІЧНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

РОЗДІЛ 6. МЕНЕДЖМЕНТ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ ПРОТЯГОМ П'ЯТИРІЧНОГО ПЛАНУ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ

6.1. ДОВГОСТРОКОВІ ТА ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ

6.2. ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ СТРУКТУРИ

6.3. РЕКОМЕНДАЦІЇ

РОЗДІЛ 7. ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ «ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА, ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ТЕРИТОРІЇ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ ГРОМАДИ»

РОЗДІЛ 8. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЗА СТАНОМ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

ВСТУП

Цільова Програма «Охорона навколишнього природного середовища, екологічна оцінка та менеджмент території населених пунктів, які входять до складу Великодимерської селищної територіальної громади Броварського району Київської області на 2024-2028 роки» (надалі - Програма) розроблена відповідно до Конституції України, Законів України «Про благоустрій населених пунктів», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів».

Згідно зі статтею 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключною компетенцією сільських, селищних, міських рад є, зокрема, затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування.

Програма узагальнює поточну інформацію щодо стану охорони навколишнього природного середовища на території Великодимерської селищної територіальної громади (далі – Громади), надає екологічну оцінку наявним екологічним проблемам та визначає основні напрямки дій та етапи робіт з метою покращення стану навколишнього природного середовища на території Громади.

Основними завданнями Програми є такі:

- 1) здійснення контролю за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- 2) покращення санітарно-екологічного стану водних об'єктів, прибережних смуг водних об'єктів;
- 3) забезпечення мешканців населених пунктів якісною питною водою;
- 4) моніторинг за зменшенням викидів забруднюючих речовин та покращення стану атмосферного повітря;
- 5) охорона і раціональне використання земель;
- 6) озеленення, благоустрій населених пунктів;
- 7) розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами, придбання контейнерів для роздільного сортування твердих побутових відходів;
- 8) виявлення та ліквідація несанкціонованих стихійних звалищ на території Громади;
- 9) екологічна освіта і виховання мешканців міста, інформування про стан навколишнього природного середовища;
- 10) розвиток рекреаційного потенціалу Громади, формування карти туристичної привабливості регіону.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1. СКЛАД ТЕРИТОРІЇ ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Великодимерська селищна територіальна громада (Громада) розташована у Броварському районі Київської області. Адміністративним центром громади є селище Велика Димерка. Відстань від адміністративного центру громади до районного центру – 14 км, до обласного центру – 32 км.

До складу громади входять 1 селище та 22 села (таблиця 1.1, рис. 1.1), які об'єднують у дев'ять старостинських округів Бобрицький (Бобрик, Гайове), Жердівський (Жердова, Вільне, Захарівка, Михайлівка, Підлісся, Покровське, Тарасівка), Руднянський (Рудня), Шевченківський (Шевченкове), Богданівський (Богданівка, Залісся), Гоголівський (Гоголів, Зоря), Плосківський (Плоске, Першотравневе), Русанівський (Русанів, Кулажинці, Перше Травня), Світильнянський (Світильня, Гребельки).

Чисельність населення громади на 01.10.2021 року налічує 39147 мешканців. Загальна площа території становить 53253,0 га.

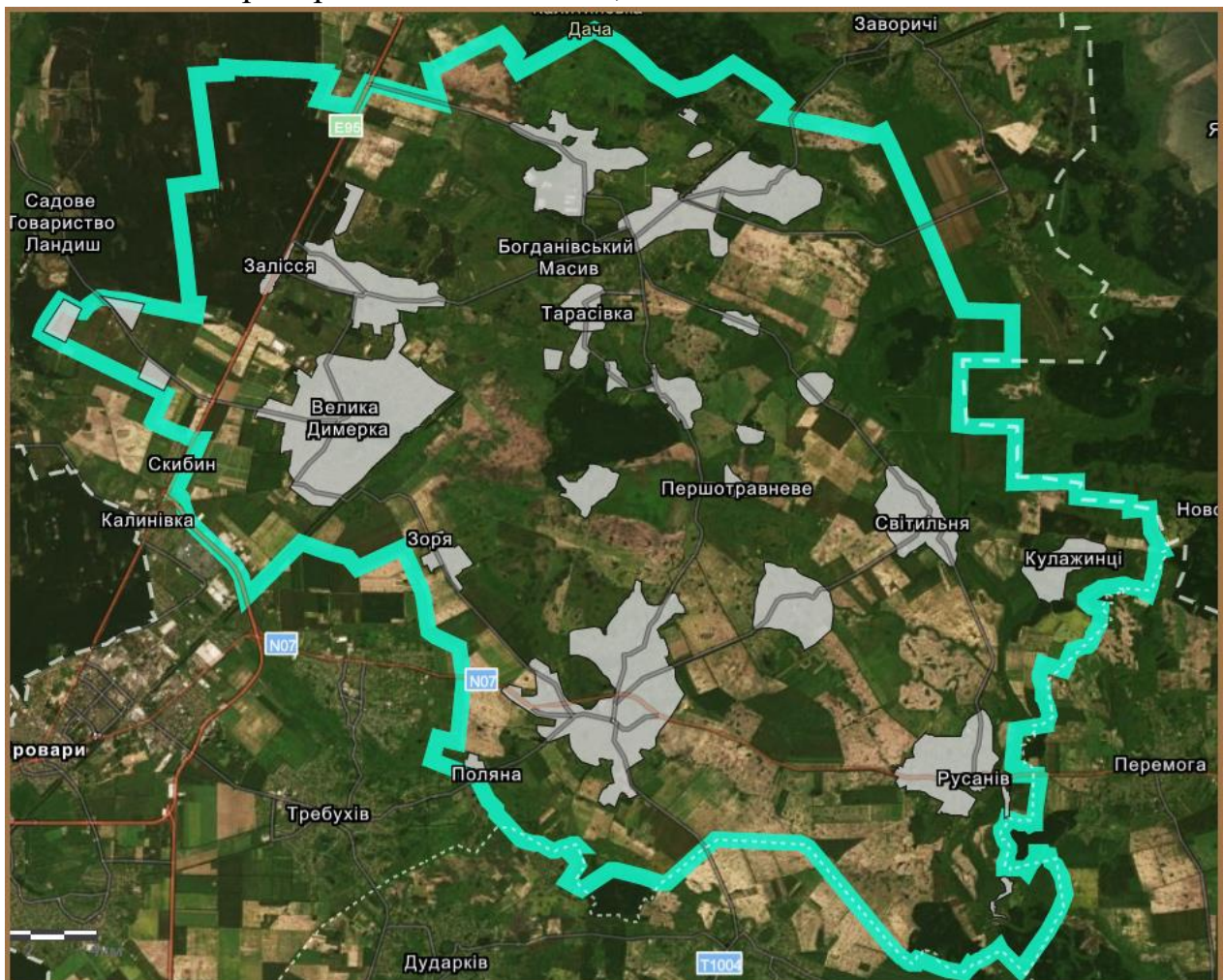

Рис.1.1. Населені пункти на території Громади

Таблиця 1.1. Населені пункти на території Великодимерської селищної територіальної громади

№ з/п	Населені пункти селищної територіальної громади
1	смт Велика Димерка
2	с. Бобрик
3	с. Гайове
4	с. Жердова
5	с. Вільне
6	с. Захарівка
7	с. Михайлівка
8	с. Підлісся
9	с. Покровське
10	с. Тарасівка
11	с. Рудня
12	с. Шевченкове
13	с. Богданівка
14	с. Залісся
15	с. Гоголів
16	с. Зоря
17	с. Кулажинці
18	с. Плоске
19	с. Першотравневе
20	с. Русанів
21	с. Перше Травня
22	с. Світильня
23	с. Гребельки

1.2. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА ПРО ТЕРИТОРІЮ ГРОМАДИ

Історія створення Громади

Великодимерська селищна територіальна громада створена рішенням Шевченківської сільської ради №242 від 3 серпня 2017 року про об'єднання з територіальними громадами сіл Жердова, Тарасівка, Покровське, Підлісся, Вільне, Захарівка, Михайлівка Жердівської сільської ради, сіл Бобрик, Гайове Бобрицької сільської ради, села Шевченкове Шевченківської сільської ради, села Рудня Руднянської сільської ради, селища Велика Димерка Великодимерської селищної ради у Великодимерську селищну територіальну громаду з адміністративним центром у селищі Велика Димерка.

А також затверджена розпорядженням КМУ від 12 червня 2020 р. № 715-р 2 «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Київської області». Код населеного пункту — адміністративного центру Великодимерської територіальної громади, територіальної громади згідно з КОАТУУ - 3221255200

Рішення Великодимерської селищної ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад» прийнято 27.07.2017 р., Жердівською сільською радою – 01.08.2017р., Руднянською сільською радою – 01.08.2017 р., Бобрицькою сільською радою – 02.08.2017 р., Шевченківською сільською радою – 03.08.2017р. Відповідно до ст. 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» Великодимерська об'єднана територіальна громада рахується утвореною 03 серпня 2017 року.

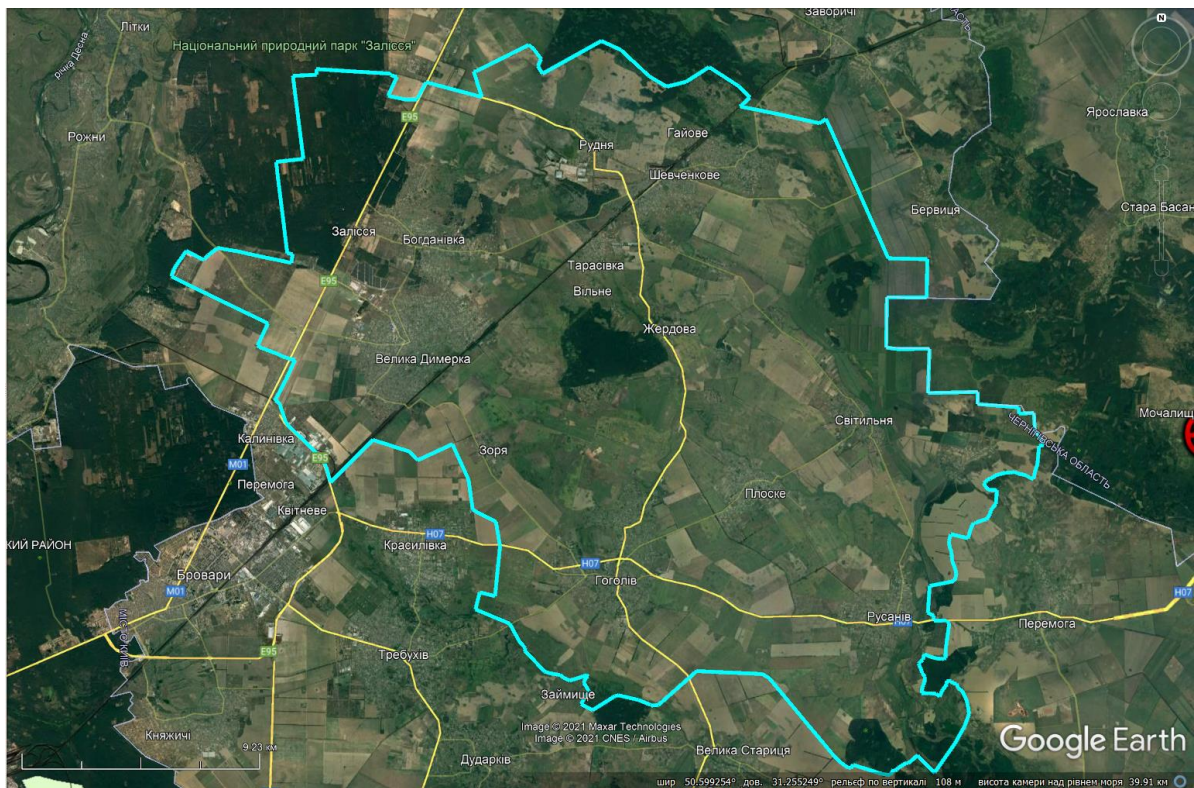

Рис. 1.2. Межі Великодимерської селищної територіальної громади

1.3. ХАРАКТЕРИСТИКА ДОВКІЛЛЯ ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

В природному аспекті територія Громади розташована на північному сході Київської області на межі лісостепу. Територія відноситься до Нижньо-Деснянського фізико-географічного району Чернігівського Полісся, що розташоване в межах акумулятивної терасової рівнини Дніпровсько-Деснянської

долини. Абсолютні відмітки поверхні коливаються від 102 м до 130 метрів. Перепад висот складає 28 м.

1.3.1 Типи земної поверхні

На рис.1.4 наведено типи земної поверхні в межах території Громади. Типи подано за класифікацією «Land Cover»: водні об'єкти, ліс, трава, затоплена рослинність, сільськогосподарські культури, чагарники, забудова, об'єкти.

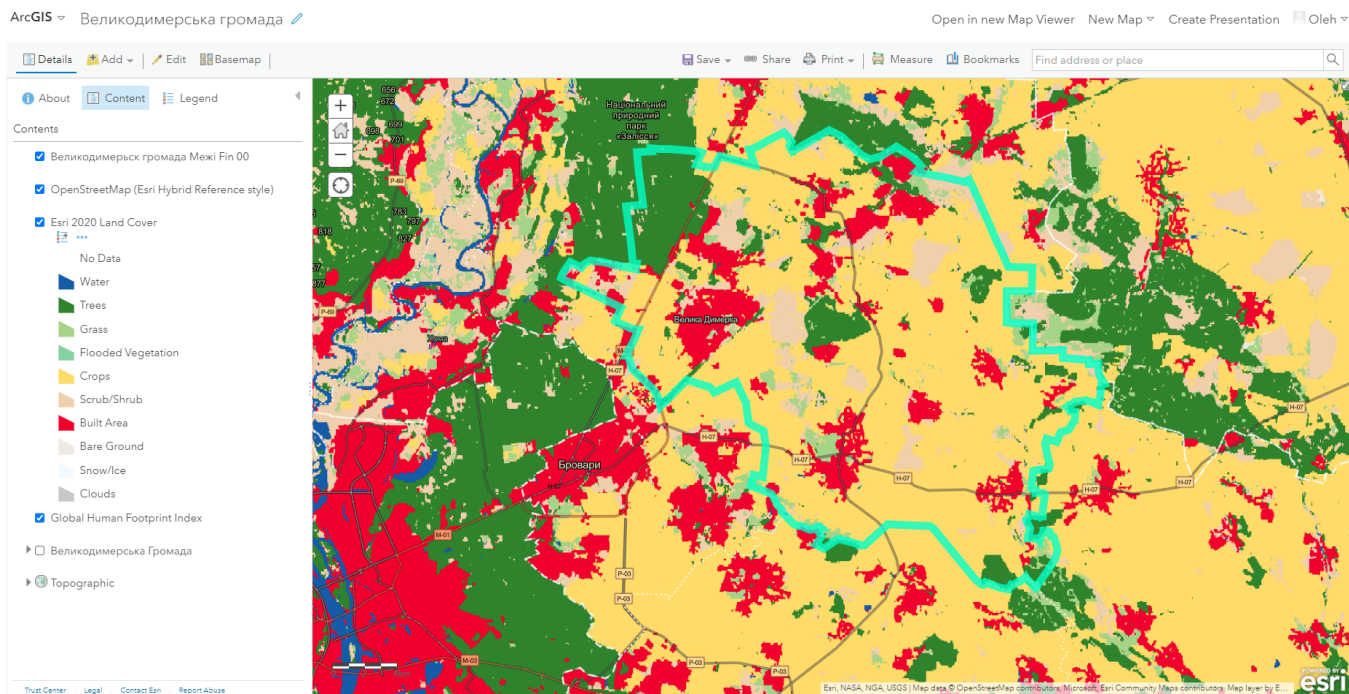

Рис. 1.4. Типи земної поверхні в межах Громади

1.3.2. Інтегральний показник стану довкілля в межах території Громади.

На рис. 1.5 подано інтегральний показник стану довкілля в межах території Громади за даними супутника Sentinel 2 L2A.

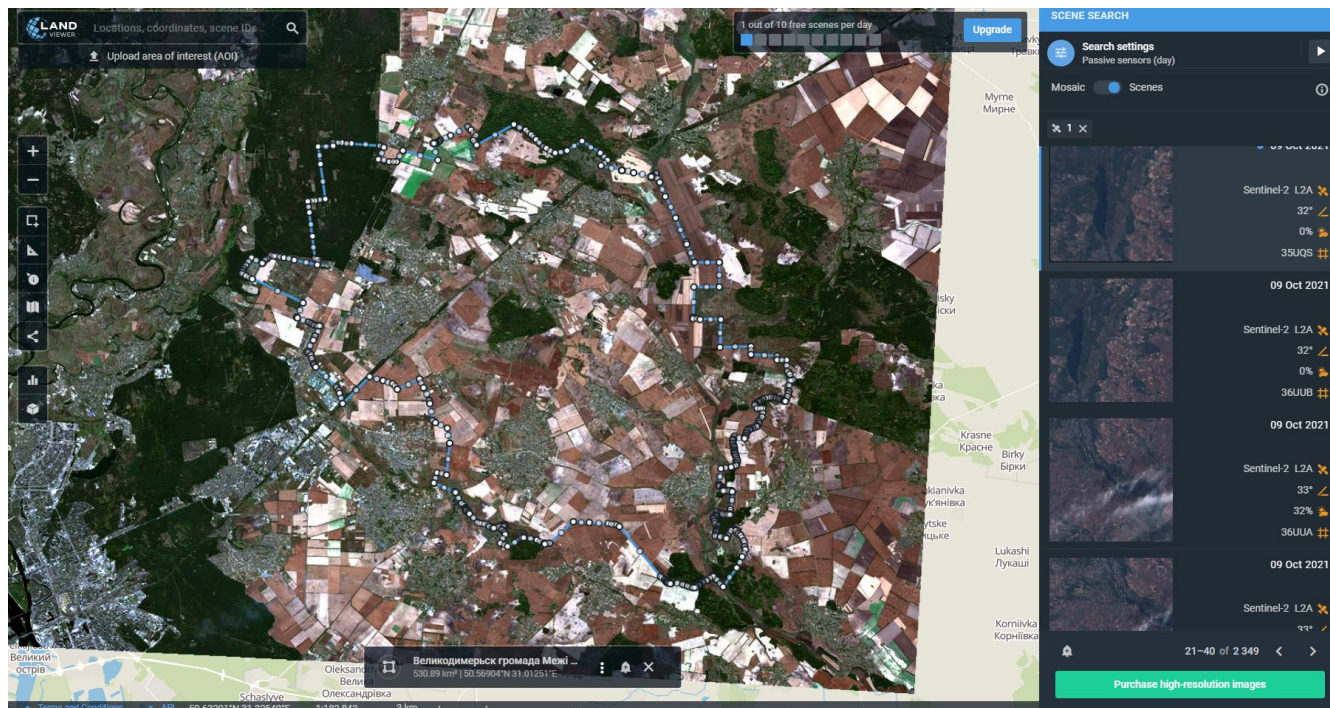
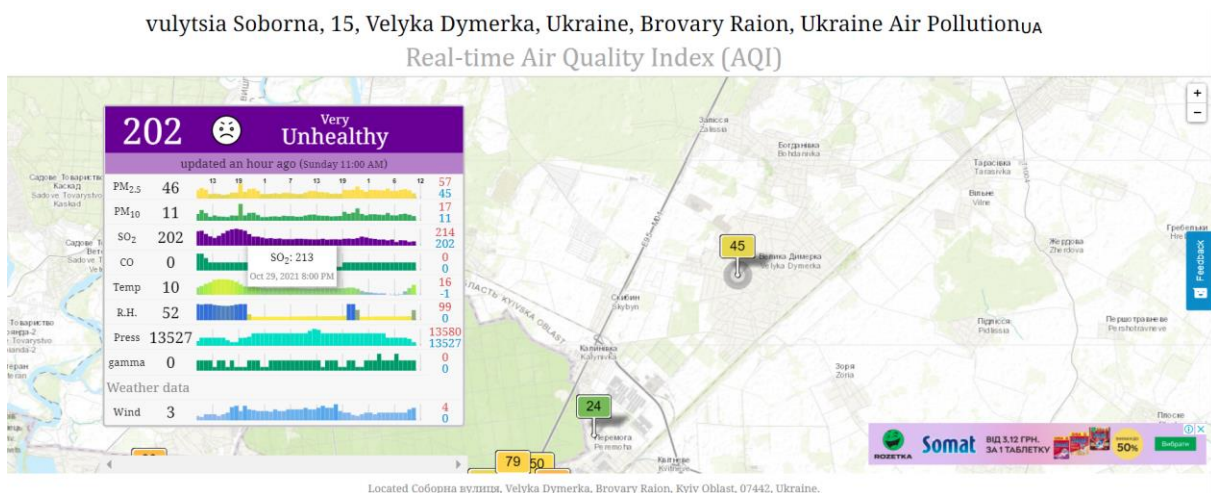

Рис.1.5.. Інтегральний показник стану довкілля в межах Громади

1.3.3. Стан атмосферного повітря

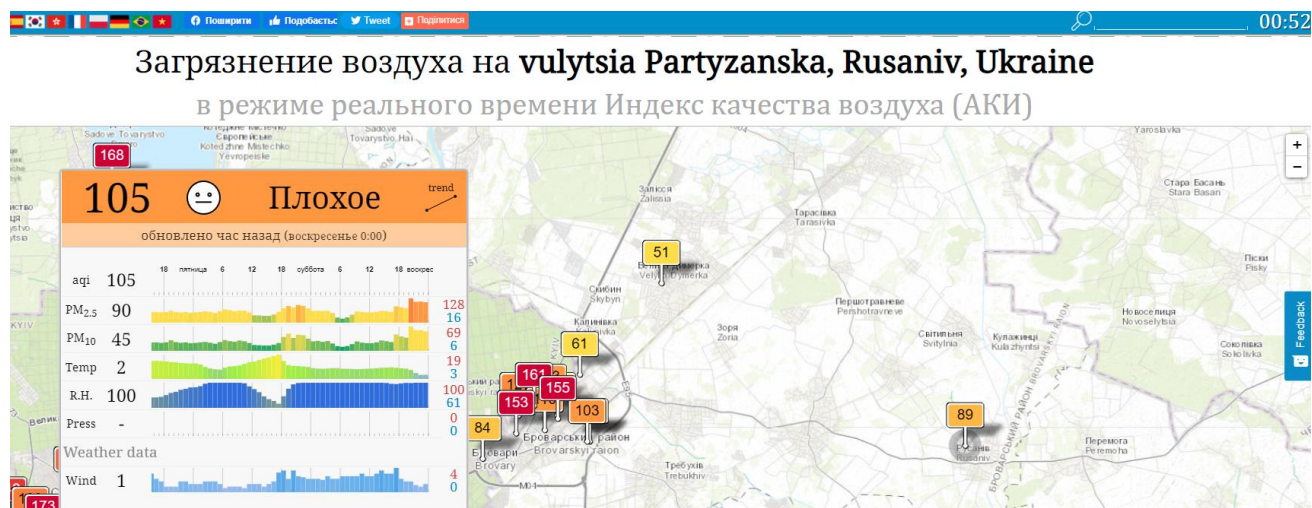
Графічне представлення інформації щодо оцінки поточного стану забруднення атмосферного повітря смт Велика Димерка частинками пилу мілкодисперсних фракцій (рис. 1.6)– за допомогою Real-time Air Quality Index (AQI). Станція моніторингу забруднення атмосферного повітря розташована в смт Велика Димерка. Карта Real-time Air Quality Index (AQI) розміщена за посиланням <https://aqicn.org/station/ukraine/velyka-dymerka/15/vulytsia-soborna>

Станом на 31.10.2021 р. оцінка забруднення повітря визначила значення AQI в межах 201-300 з приписом «Попередження про надзвичайні ситуації для здоров'я. З більшою ймовірністю постраждає все населення».

1.6. Оцінка забруднення повітря частинками пилу мілкодисперсних фракцій (смт. Велика Димерка)

Найближча до смт. Велика Димерка станція моніторингу забруднення атмосферного повітря розташована в с. Русанів. Станом на 31.10.2021 р. оцінка забруднення повітря визначила значення AQI в межах 150-200 з приписом «Нездоровий стан. Кожен може почати відчувати вплив на здоров'я; члени чутливих груп можуть мати більш серйозні наслідки для здоров'я» (рис. 1.7).

1.7. Оцінка забруднення повітря частинками пилу мілкодисперсних фракцій (с. Русанів)

1.3.4. Водні об'єкти

Водні об'єкти на території Громади показано на рис. 1.8.

Водні об'єкти представлені річками Трубіж, Смолянка, Крива Рудка та 31 озером.

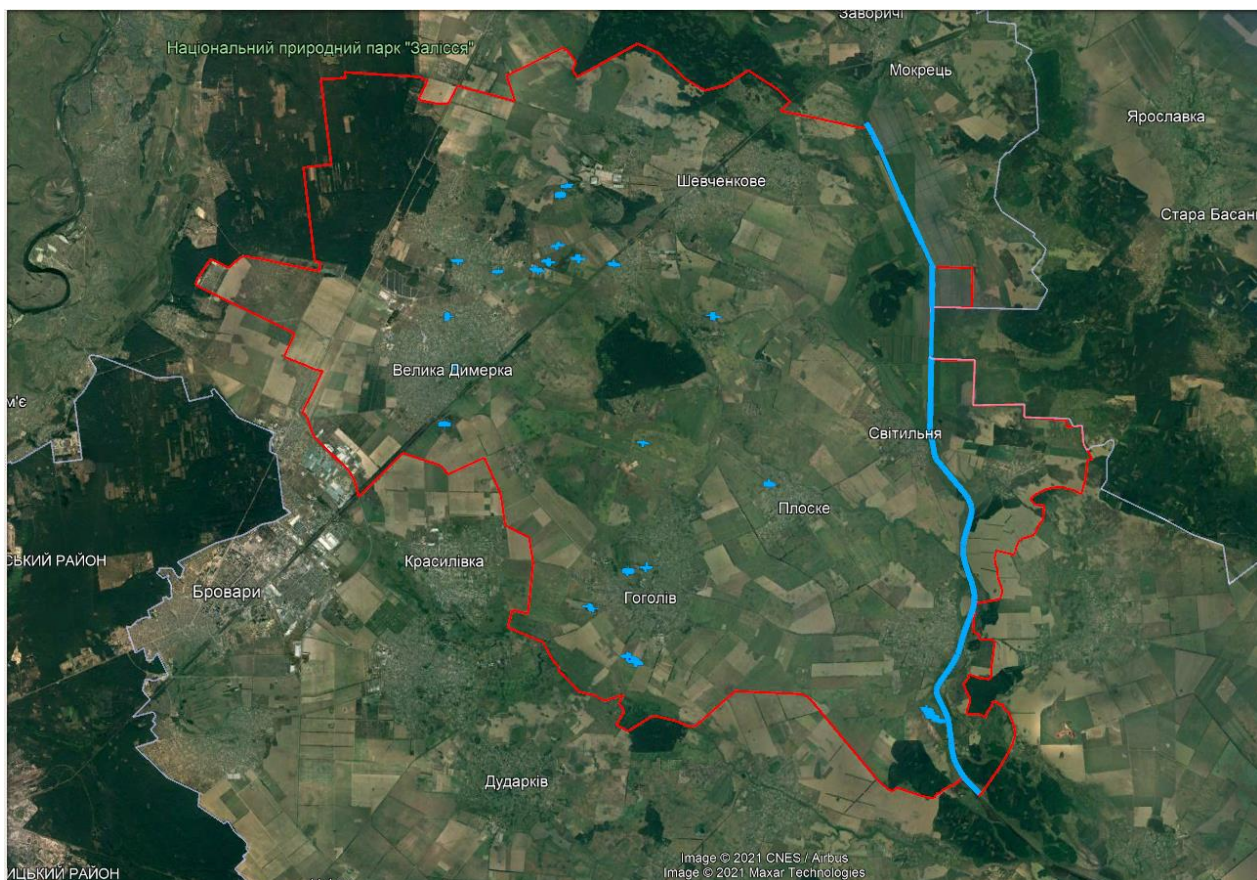

Рис. 1.8. Водні об'єкти в межах Громади: ріка Трубіж та 31 озеро. (Водні об'єкти зафарбовані синім кольором)

1.3.5. Лісові насадження

Лісові насадження на території громади показано на рис. 1.9.

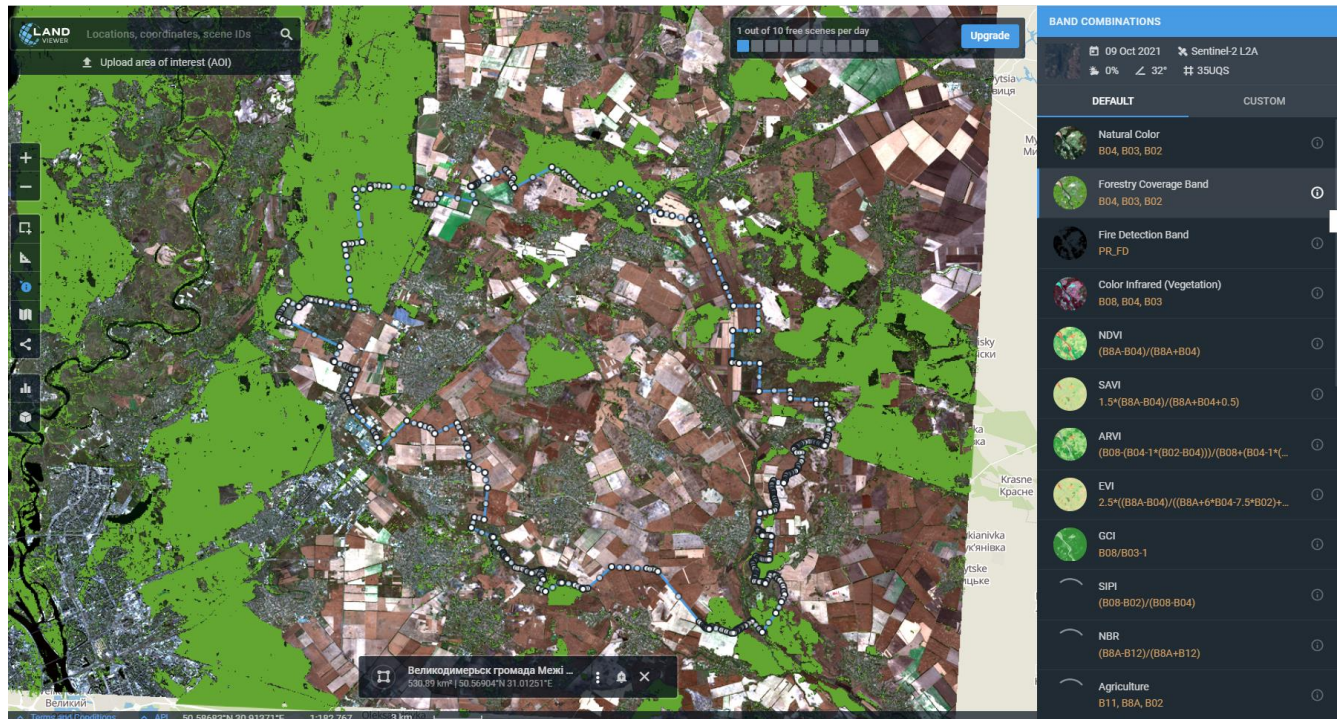

Рис. 1.9.Спектральний космічний знімок, що визначає лісові ділянки та їх площу в межах Громади

Оцінка проценту лісистості на території Громади (рис. 1.10) проводилась згідно нормативного документу - Постанови КМУ від 16 травня 2007 р. N 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

Процент лісистості Громади – 6,3% при її загальній площі 520,7 км² та загальній площі лісів 64,7 км². Загальна площа лісів складається із суми площі поверхні зі значеннями вегетаційного $S1(NDVI(0.9-1.0))$, = 1,19 кв.км, $S2(NDVI(0.8-0.9))$ = 33,07 кв.км, $S3(NDVI(0.7-0.8))$ =41,83 кв.км, а загальна площа $\sum S=S1+S2+S3$ = 76,09 кв.км

Оцінка площі територій, де відбувалися вирубки лісів (рис. 1.11), досягла 173 га лісу від загальної площі лісу 6470 га.

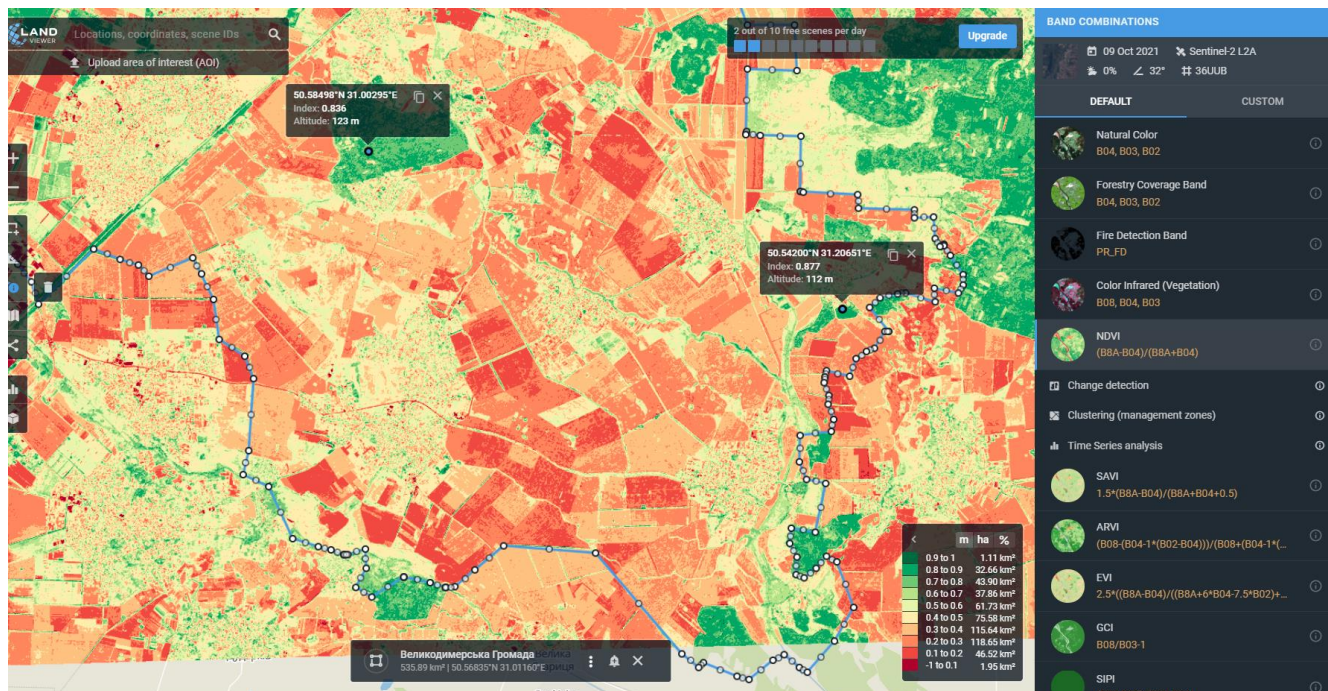

Рис. 1.10. Процент лісистості в межах Громади

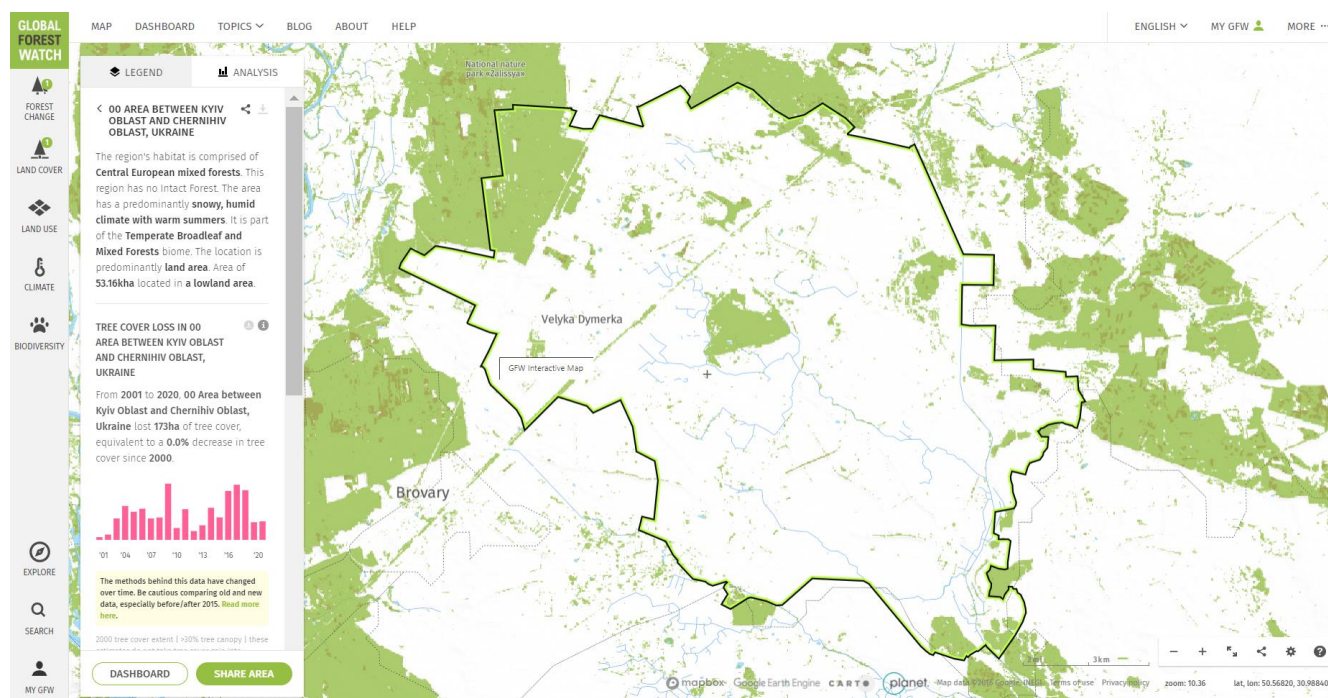

Рис. 1.11. Оцінка площі територій, де відбувалися вирубки лісів, в межах Громади

Оцінка лісосмуг на території Громади проводилась згідно нормативного документу – Постанови КМУ від 16 травня 2007 р. N 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

Таблиця 1.2. Нормативи визначення площ лісових ділянок
Нормативи визначення площ лісових ділянок, що відносяться до лісів зелених зон (гектарів на 1 тис. чоловік)

Лісистість, відсотків	Населені пункти з чисельністю населення, тис. чоловік					
	12 і менше	12,1-50	50,1-100	100,1-250	250,1-500	понад 500
Лісостеп і Степ						
Менш як 3	7	9	14	16	20	25
3-5	11	14	20	25	30	40
5,1-10	20	25	35	45	55	70
10,1-15	30	40	60	70	90	110
Понад 15	45	60	85	100	130	160

1.3.6. Орні землі та посіви

Космічний знімок моніторингу посівів показано на рис. 1.12. Різними кольорами відповідно до легенди карти вказано культури, якими були засаджені окремі земельні ділянки на території Громади.

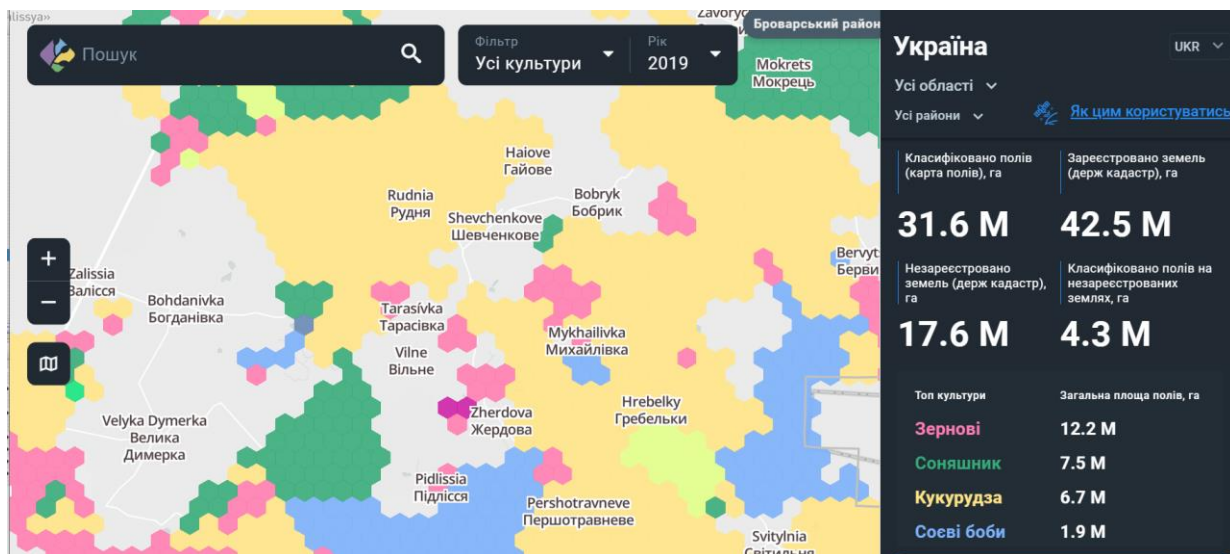

Рис 1.12. Посіви в межах Громади

На рис. 1.13 показано спектральний космічний знімок індексу рослинності на території Громади. Найбільш розорані ділянки вказані яскраво-червоним або коричневим кольором, засаджені культурами - зеленим.

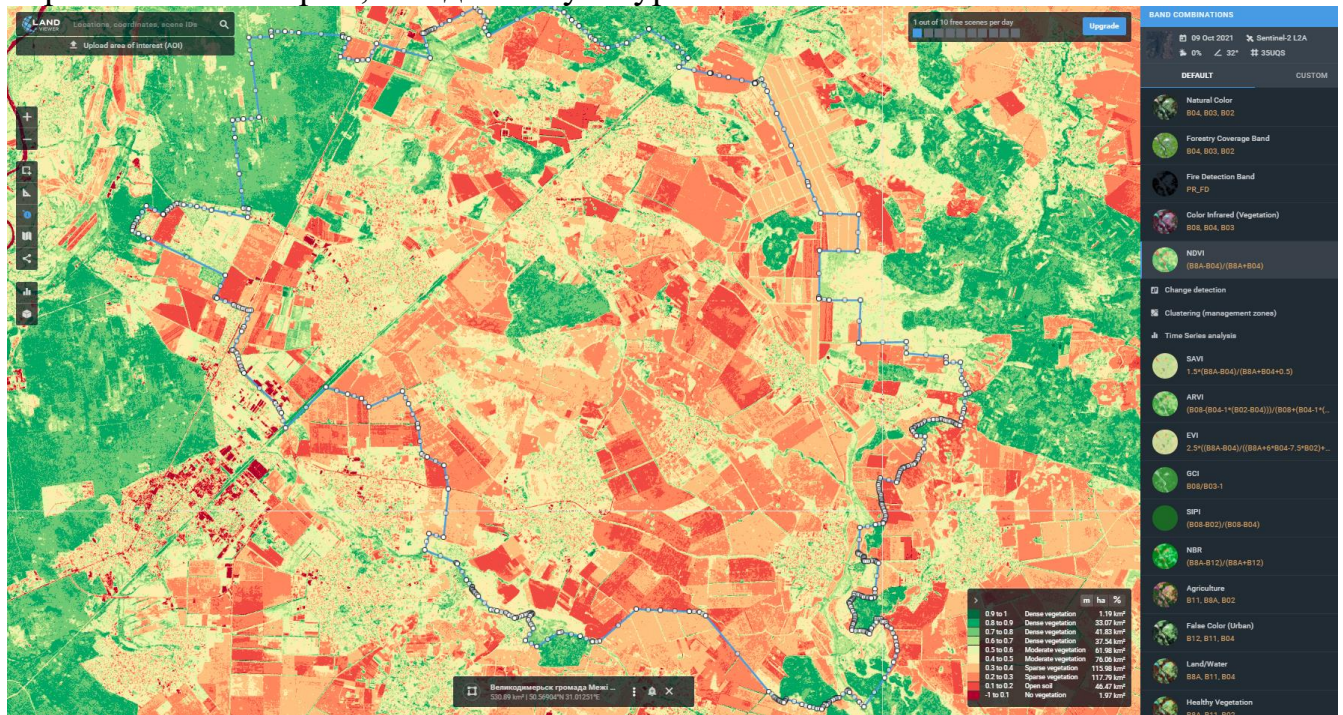

Рис. 1.13. Спектральний космічний знімок індексу рослинності в межах Громади

На рис. 1.14 показана карта індексу вологості ділянок. Вологі ділянки або рослинність наповнена вологою – зафарбовані більш темним кольором за шкалою, а лісові ділянки – зафарбовані білим.

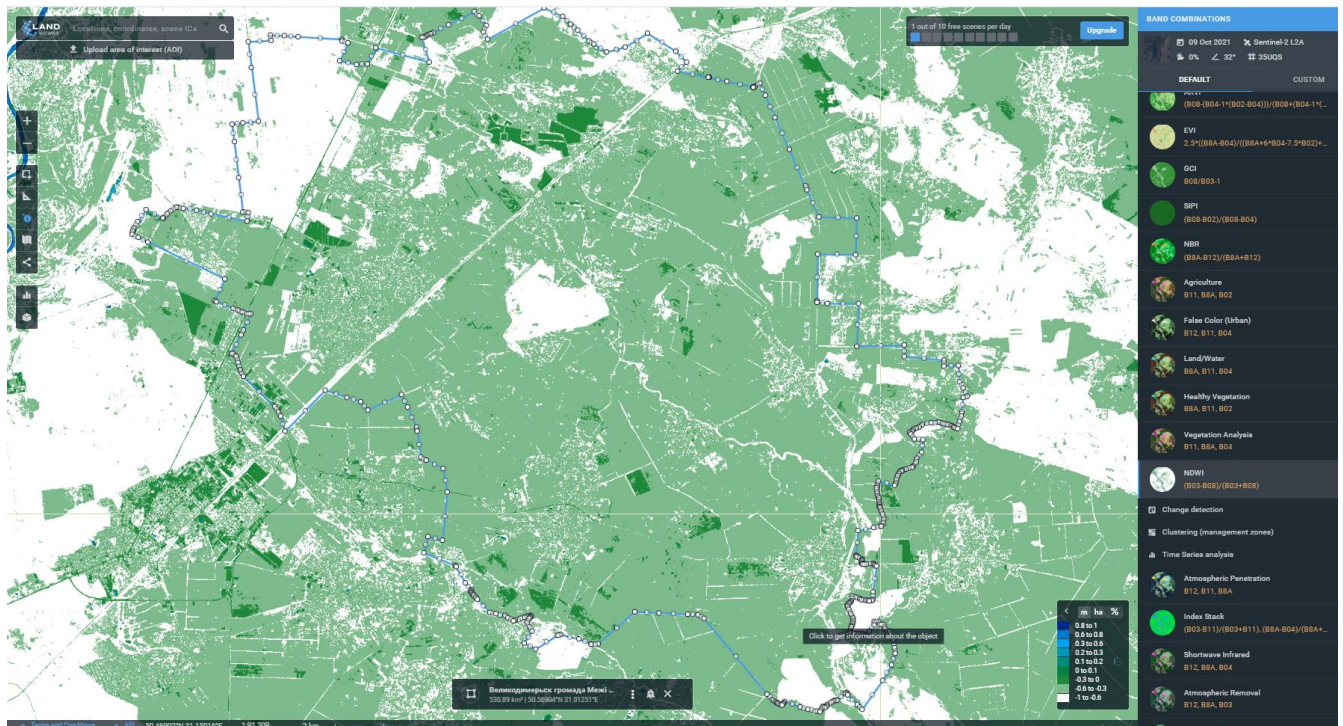

Рис. 1.14. Карта індексу вологості ділянок в межах Громади

1.3.7. Функціональне зонування

Функціональне зонування території Громади є одним з розділів Генерального плану, що є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні. Згідно Закону України №3059-III від 07.02.2002 р. воно визначає пріоритети та концептуальні вирішення планування та використання території країни, вдосконалення системи розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі та територій природно-заповідного фонду.

Воно призначене для обґрунтування довгострокової стратегії планування та виконання наступних завдань:

- 1) обґрунтування майбутніх потреб і визначення переважних напрямів використання території;
- 2) урахування державних, громадських та приватних інтересів під час планування, забудови та іншого використання території;
- 3) визначення меж функціональних зон, пріоритетних і допустимих видів використання та забудови території;
- 4) формування планувальної структури та просторової композиції забудови населеного пункту;
- 5) оцінка загального стану довкілля населеного пункту, основних факторів його формування, визначення містобудівних заходів щодо поліпшення екологічного та санітарно-гігієнічного стану;

б) визначення територій, які мають інженерно-будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання.

Функціональне зонування території Громади (рис. 1.15) було проведено за наступною схемою:

Зона 1 – зона інтенсивного розвитку, де відзначаються найбільші показники індексу людського впливу на довкілля, а також найбільший потенціал до подальшого господарського розвитку.

Зона 2 – зона екстенсивного розвитку, де відзначаються помірні показники індексу людського впливу на довкілля, менше навантаження від промисловості та техногенних об'єктів і хороший потенціал до перетворення деяких ділянок у природовідновлюючу зону.

Зона 3 – природовідновлююча зона, де відбувається збереження та відновлення природи та екологічних функцій довкілля (зокрема, середовище формуючої функції для біоти, фіксування вуглецю з атмосфери, фільтрування та накопичення вологи у ґрунті, рекреаційної функції тощо).

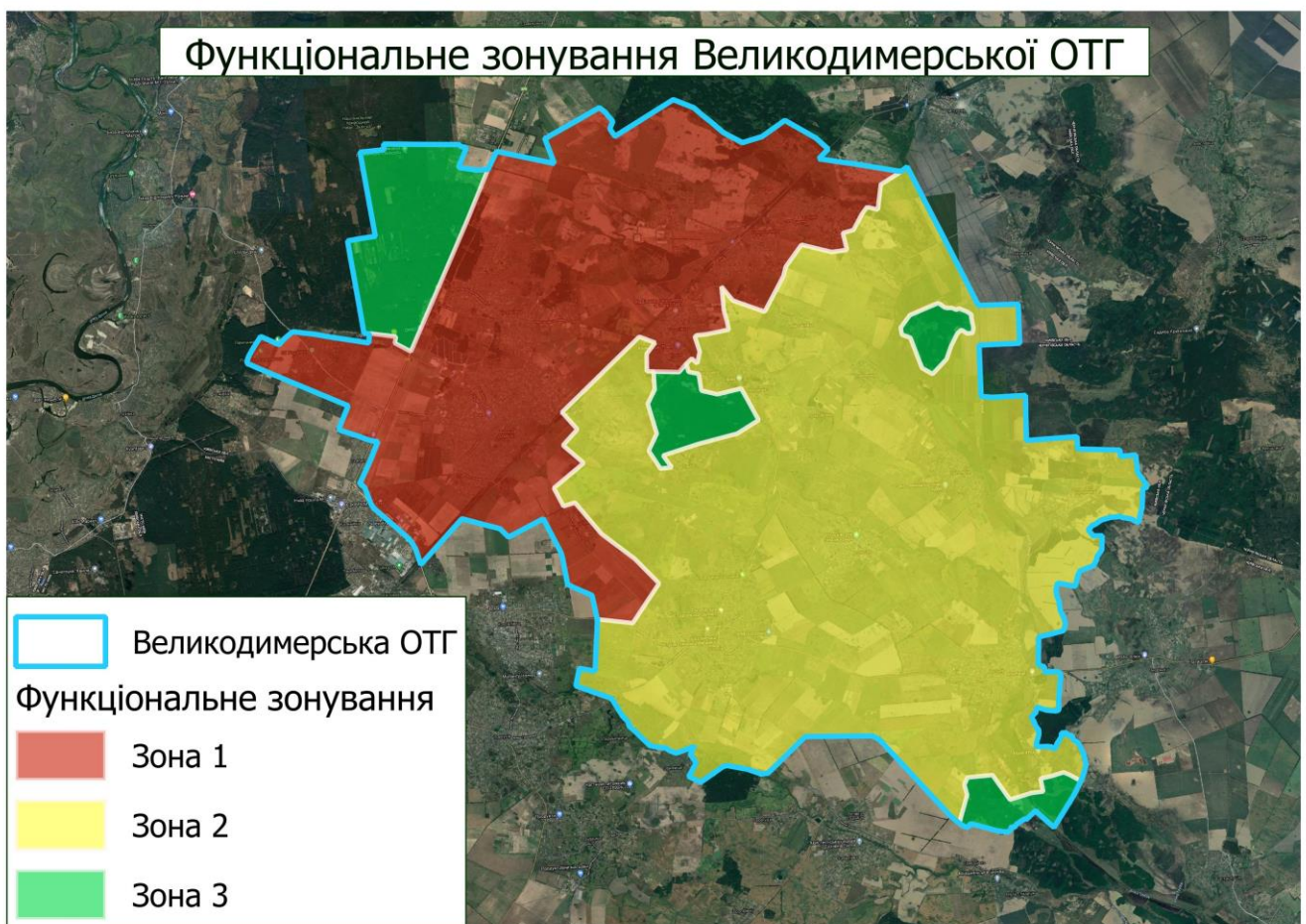

Рис. 1.15. Функціональне зонування території Громади

1.3.8. Економіка

У громаді зосереджена значна кількість промислових, агропромислових підприємств, об'єктів комунального господарства. Серед найбільших підприємств – це завод по виробництву безалкогольних напоїв Компанії «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед», по фасуванню кави та чаю АТ «Мономах», з виробництва ПВХ конструкцій ТОВ «Маядо», з виробництва будівельних сумішей ТОВ «Бауміт Україна», м'ясопереробний комплекс ТОВ «Мік Мега», заготівельно-виробниче підприємство «Регіон-2001», ТОВ «Рейнарс Україна», складські комплекси ТОВ «Рабен Україна», виробничі підприємства – ТОВ «Айс Термінал», ТОВ «СторСіті Київ», ТОВ «Алко-Кобер», АЗС ПП «ОККО-НАФТОПРОДУКТ», АЗК ТОВ «ТЕХНОСАЛІКС», АЗС ПАТ «Укрнафта», ТОВ «Мік Мега», АЗС ПП «Амік Україна», ТОВ «Альянс Транссервіс» та інші.

До основних підприємств агропромислового комплексу, розташованих на території громади, відносяться: ФГ «Журавушка», садове ТОВ «Шевченкове», ТОВ «Аграрно-переробний комбінат», ТОВ «САД», ТОВ «Іверія Агро», ТОВ «Колос», ТОВ «Мега Менеджмент Проект», ТОВ «СП Трейдагропостач – 200», ТОВ «СП Трейдаргопостач – 2015».

Територією громади проходить автомагістраль європейського значення Е95 (Санкт-Петербург- Гомель – Київ – Одеса), а також дільниця Південно-Західної залізниці, функціонують 4 зупинкові платформи та 1 станція.

1.3.9. Природні цінності на території Громади

На території Громади розміщена частина об'єкту природно заповідного фонду НПП «Залісся», з чим пов'язана необхідність проведення наукових досліджень з виявленням рідкісних та зникаючих видів тварин та рослин. У Громади є зобов'язання виконувати природоохоронні заходи загальнодержавного значення та підстави резервувати під них власні або державні кошти.

Біля території Громади (рис. 1.16), на півночі, розташовані осередки Смарагдового об'єкту України, який включено до Смарагдової мережі Європи. Смарагдовий об'єкт України № UA0000233– «Kyivske Podessenna», «Київське Подесіння» включено до Смарагдової мережі Бернської конвенції Ради Європи (Emerald Network). Розташований біля меж Громади. Узагальнені дані про види тварин та рослин, які присутні на території Смарагдового об'єкту в межах території Громади, наведені в <http://emerald.eea.europa.eu/>

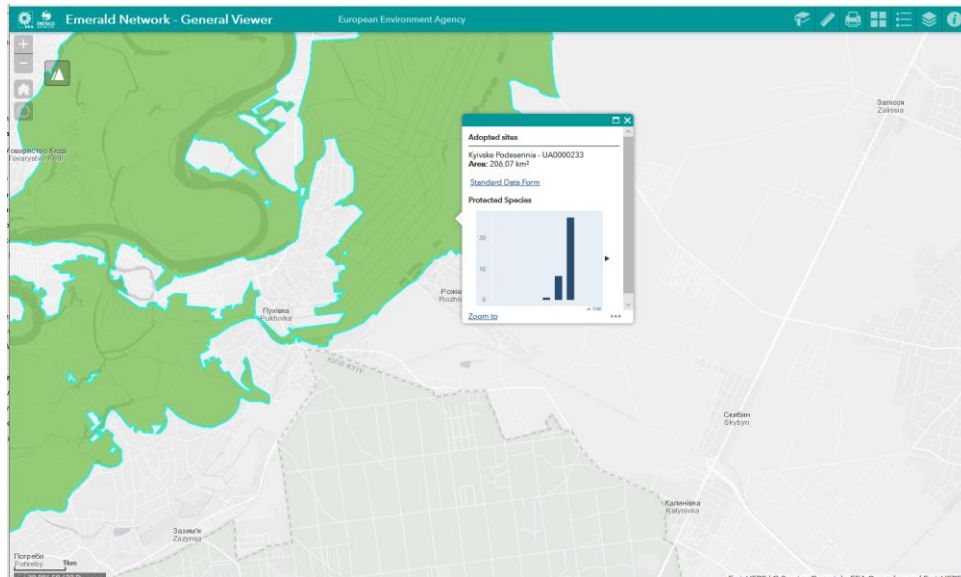

Рис. 1.16. .Схема меж Смарагдового об'єкта України № UA0000233– «Kyivske Podessenna», «Київське Подесіння»

1.3.10. Історико-культурні цінності на території Громади

Згідно переліку пам'яток культурної спадщини національного та місцевого значення Київської області, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території Громади відсутні пам'ятки культурної спадщини.

Джерело інформації – Міністерство культури України; Реєстр пам'яток національного значення (kmu.gov.ua).

1.4. ПОВНОВАЖЕННЯ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Відповідно до Статті 33 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено Повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища.

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

1) підготовка і подання на затвердження ради проектів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони довкілля;

2) підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні; внесення пропозицій до відповідних державних органів про оголошення природних та інших об'єктів, що мають екологічну, історичну, культурну або

наукову цінність, пам'ятками природи, історії або культури, які охороняються законом, підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо прийняття рішень про оголошення в місцях масового розмноження та вирощування потомства дикими тваринами "сезону тиші" з обмеженням господарської діяльності та добуванням об'єктів тваринного світу;

Делеговані повноваження:

1) здійснення контролю за дотриманням земельного та природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, відтворенням лісів;

2) погодження клопотань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення;

3) вжиття необхідних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відповідно до закону, інформування про них населення, залучення в установленому законом порядку до цих робіт підприємств, установ та організацій, а також населення;

4) визначення території для розміщення відходів відповідно до законодавства;

5) здійснення контролю за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності у сфері поводження з відходами;

6) створення та забезпечення функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем, які є складовою мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації;

7) здійснення контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з побутовими та виробничими відходами та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи;

8) здійснення контролю за забезпеченням безперешкодного і безоплатного доступу громадян до узбережжя водних об'єктів та островів для загального водокористування відповідно до закону;

До відання виконавчих органів міських (за винятком міст районного значення) рад, крім повноважень, зазначених у пункті "б" частини першої цієї статті, належить координація на відповідній території діяльності спеціально уповноважених державних органів управління з охорони природи.

РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ ТА ПРОБЛЕМ

2.1. Основні екологічні проблеми Громади

Аналіз тенденцій змін екологічного стану довкілля Великодимерської селищної територіальної громади вказує на деяке погіршення екологічної ситуації. На території громади є низка екологічних проблем:

- 1) забруднення атмосферного повітря;
- 2) погіршення якості води;
- 3) збільшення побутових відходів;
- 4) деградація земельних ресурсів

2.1.1. Забруднення атмосферного повітря

Основними проблемами у сфері забруднення повітряного простору громади є:

- 1) збільшення кількості автотранспорту;
- 2) використанням палива низької якості;
- 3) експлуатація технічно-застарілого автомобільного парку;
- 4) аварійний стан окремих доріг;
- 5) наявність застарілих технологій виробництва та обладнання;
- 6) відсутність ефективних методів очищення газоподібних забруднювальних речовин;
- 7) спалювання відходів, гілля та листя в приватному секторі.

Викиди забруднювальних речовин стаціонарними та пересувними джерелами збільшуються, що призводить до погіршення якості атмосферного повітря на території Великодимерської селищної територіальної громади. Періодично фіксуються перевищення ГДК у повітрі за вмістом азоту діоксиду, сірководню, аміаку, озону. Зменшенню забруднення повітря сприятиме розвиток відновлюваної енергетики.

2.1.2. Погіршення якості води

Сучасний стан більшості поверхневих водойм громади є незадовільним. Причиною цього є недостатньо ефективна робота очисних споруд внаслідок застарілості обладнання і несвоєчасного проведення поточних і капітальних ремонтів, а також повною відсутності в багатьох населених пунктах будь-яких очисних споруд. З 2014 по 2018 роки обсяг скинутих стічних вод збільшився з 9044,8 м³ до 9367,5 м³.

Інтенсивне господарське використання водозбірних територій, насамперед прибережних ділянок водойм, порушило їхній природний гідрохімічний та гідробіологічний режим, зменшило водність і глибину, призвело до їхньої евтрофікації за рахунок накопичення сполук азоту, фосфору та калію.

Одним із важливих чинників, що впливає на санітарно-епідемічне благополуччя є питна вода. Вода колодязів має перевищення норм за санітарно-хімічними показниками, насамперед заліза та нітратів. Підвищений вміст заліза у воді зумовлений природними чинниками, а вміст нітратів – багаторічним антропогенним впливом, особливо внесенням азотних добрив. Вода зі свердловин є більш чистою. Частина свердловин або повністю вийшла з ладу, або замулилась піском, або подають воду з вище розташованих водоносних горизонтів (у яких часто високий вміст заліза і нітратів).

2.1.3. Збільшення побутових відходів

Значною проблемою Громади є складування відходів комунального господарства та виробництва, незадовільні умови зберігання яких становлять загрозу для довкілля та здоров'я населення внаслідок забруднення ґрунту, міграції токсичних компонентів шляхом інфільтрації в підземні та поверхневі води тощо. Утворення відходів з року в рік зростає, значна частка їх видаляється на сміттєзвалища. Полігон твердих побутових відходів ТОВ «Десна-2» припинив прийом та переробку відходів, на сьогоднішній день єдиним полігоном, де відбувається збирання побутових відходів є ТОВ «Еко-Стар». Роздільне збирання сміття не налагоджене належним чином. Навколо населених пунктів, доріг, лісових масивів утворюються стихійні сміттєзвалища. Так само, на території громади визначено 4 ділянки для тимчасового розміщення будівельних відходів від руйнувань що утворилися внаслідок військової агресії.

2.1.4. Деградація земельних ресурсів

Через дію різних природних, а здебільшого антропогенних факторів, в тому числі внаслідок бойових дій, на значній площі території громади, насамперед на землях сільськогосподарського призначення, спостерігається погіршення якісного стану ґрунтового покриву. Цей процес відбувається у результаті впливу таких видів діяльності:

- 1) сільськогосподарства (внесення надмірної кількості пестицидів і отрутохімikatів, вирощування нерайонованих культур (соняшник, кукурудза) на ґрунтах з низькими показниками природної родючості та порушення сівозмін);
- 2) промисловості та транспорту (викиди забруднювальних речовин);
- 3) комунального господарства (утворення стихійних сміттєзвалищ);
- будівництва.
- 4) ведення бойових дій на території громади (забруднення ґрунту продуктами горіння та паливно-мастильними матеріалами).

На рис. 2.1. показано інтерактивну карту стихійних сміттєзвалищ.

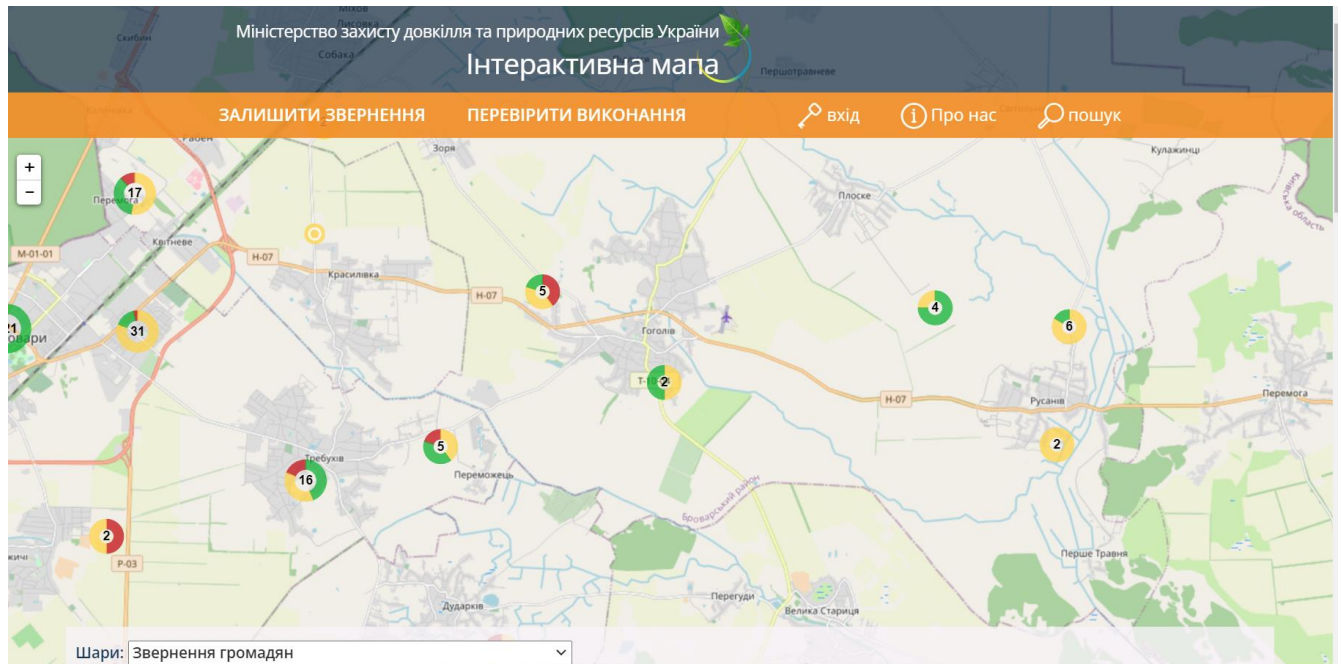

Рис.2.1. Інтерактивна карта стихійних сміттєзвалищ

2.2. Перелік небезпечних об'єктів та об'єктів високого ризику негативного впливу на екологічну безпеку Громади

Серед найбільших підприємств – це:

- 1) завод по виробництву безалкогольних напоїв Компанії «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед»,
- 2) завод по фасуванню кави та чаю АТ «Мономах»,
- 3) завод з виробництва ПВХ конструкцій
- 4) з виробництва будівельних сумішей ТОВ «Бауміт Україна»,
- 5) м'ясопереробний комплекс ТОВ «Мік Мега»,
- 6) заготівельно-виробниче підприємство «Регіон-2001»,
- 7) ТОВ «Рейнарс Україна»,
- 8) складські комплекси ТОВ «Рабен Україна»,
- 9) виробничі підприємство – ТОВ «Айс Термінал»,
- 10) ТОВ «СторСіті Київ»,
- 11) ТОВ «Алко-Кобер»,
- 12) АЗС ПП «ОККО-НАФТОПРОДУКТ»,
- 13) АЗК ТОВ «ТЕХНОСАЛІКС»,
- 14) АЗС ПАТ «Укрнафта»,
- 15) ТОВ «Мік Мега»,
- 16) АЗС ПП «Амік Україна»,
- 17) ТОВ «Альянс Транссервіс».

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ПОВ'ЯЗАНИХ З НАСЛІДКАМИ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ, ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.

Утилізація будівельного сміття

В Великодимерській громаді після розбору зруйнованих російськими обстрілами будівель залишилась велика кількість будівельного сміття. Всього в Громаді вщент зруйновано біля 350 будинків, а у Великій Димерці повністю зруйновано 160 будинків. Перелік зруйнованих і пошкоджених будівель: с Богданівка – 351 буд; с.Велика Димерка – 675 буд, с.Плоске – 204 буд; с. Шевченкове – 182 буд; с.Русанів – 147 буд.

Частково, будівельне сміття вивезено та утилізовано продовж 2022-2023 років, але на 2024 рік на території громади залишилося близько 300 не розібраних, зруйнованих будівель, які мають бути демонтовані та вивезені згодом.

В той же час, рішенням Виконавчого комітету було визначено 4 ділянки для тимчасового зберігання будівельного сміття, що утворилося внаслідок військової агресії, (в селах Богданівка, Русанів, Плоске, Світильня), де на сьогоднішній день зберігається близько 500 тон будівельного сміття.

Результат:

Є потреба в вивезенні будівельного сміття з тимчасових місць накопичення та його поступова утилізація.

Оцінка втрати лісових ресурсів Громади

Для аналізу втрат лісових ресурсів на території Великодимерської громади, що пов'язані з переміщенням ворожої техніки, обстрілом та вирубкою ліса навколо сіл Гребельки, Кулажинці, Русанів, Світильня, Велика Димерка, Богданівка, Шевченкове, Бобрик та Рудня. Для виявлення втрат були використані системи картографування та моніторингу лісового покриву для реалізації досліджень оперативного геопросторового аналізу за допомогою технології дистанційного зондування Землі (ДЗЗ): оцінка площі лісових ділянок, висоти дерев, оцінка рубок та щорічного приросту. Ці картографічні матеріали надають змогу зображати вкриті та непокриті лісовою рослинністю ділянки, що створює так звану "лісову маску", яка зафарбована на малюнках зеленим кольором. Найчастіше за основу використовують знімки Sentinel та MODIS. Оцінка змін у лісовому покриву виконується з використанням сучасних систем ДЗЗ що представлені: Global Forest watch (GFW), EOS LandViewer та EO Browser. Оцінка стану втрат лісового покриву на території Великодимерської громади з використанням Global Forest Watch (GFW) показана за 2021 р., як базову. Більш точне значення втрат лісового покриву, як характеристики лісових ресурсів, буде визначатися після оновлення

порталу системи Global Forest watch (GFW) за 2022 р. що відбудеться через декілька місяців.

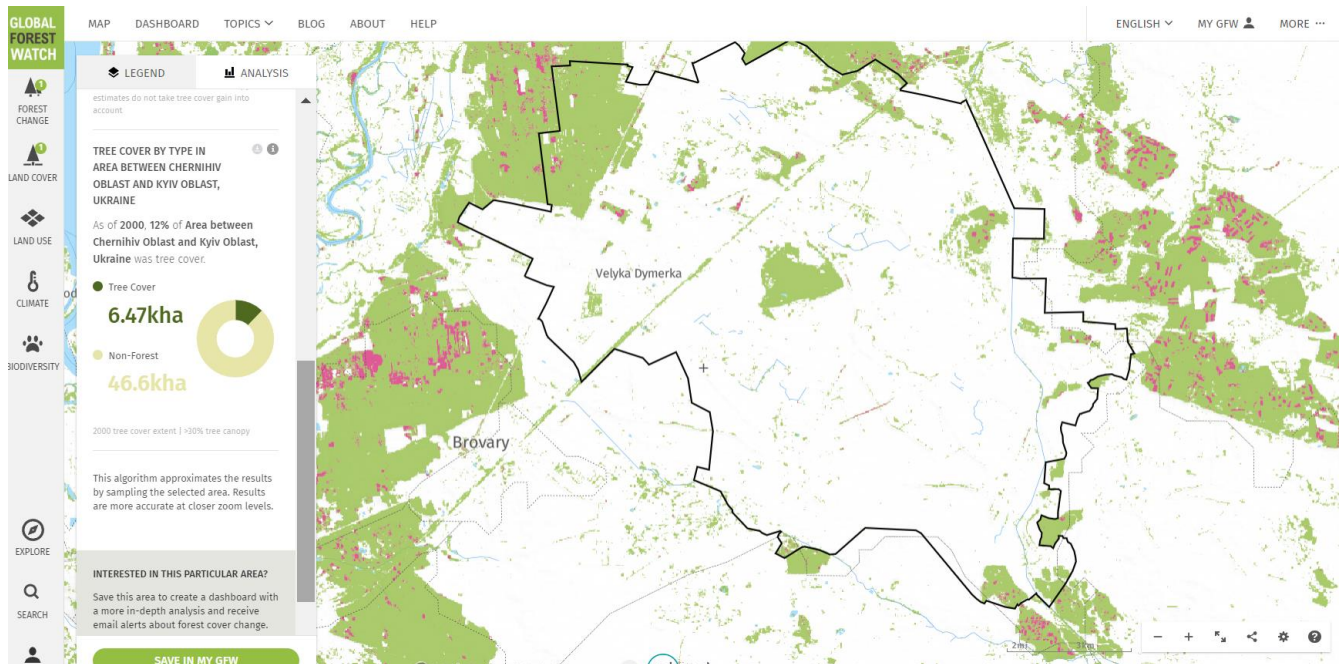

Рис. Оцінка лісистості Великодимерської громади на 2021 р. - 13,88 %, яка складається з відношення площі лісів до площі суші, площа дерев становить 6470 га та залежить від площі громади що без лісу, яка в розрахунках вказана, як 46600 га = 13,88 %. Червоним вказані місця рубки дерев.

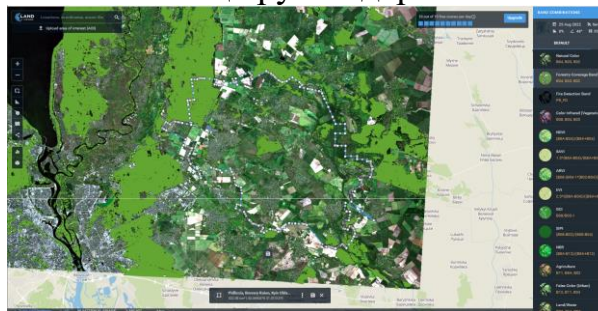

Рис. Оцінка стану втрат лісових ресурсів на території Великодимерської громади з використанням EOS LandViewer.

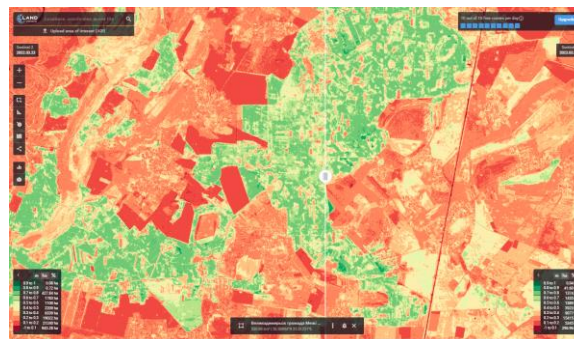

Рис. Оцінка втрат лісового покриття за аналізом знімків 2022 та 2023 за допомогою EOS LandViewer.

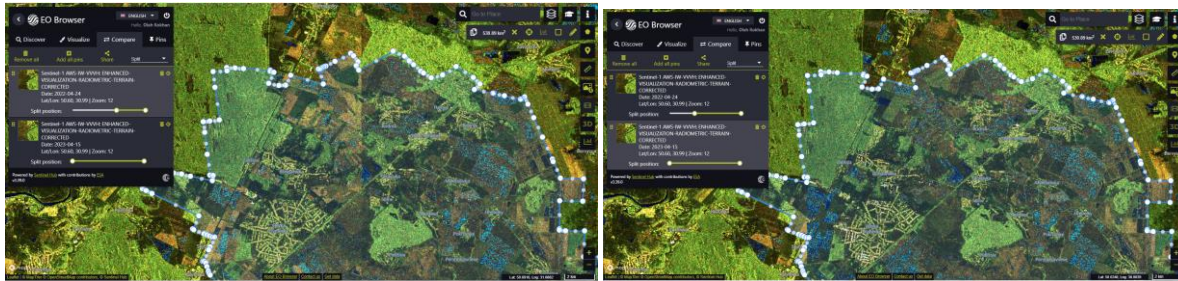

Рис. Оцінка втрат лісового покриття за аналізом порівняння знімків 04.2022 та 04.2023 в системі EO Browser.

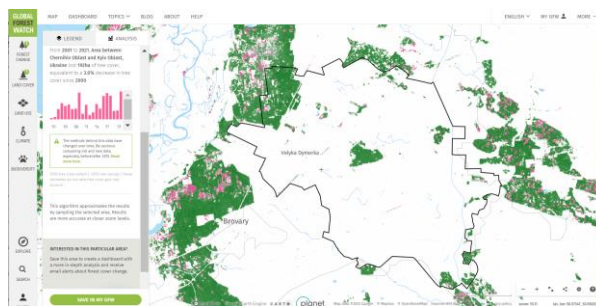

Рис. Оцінка втрат лісового покриття від рубок за аналізом порівняння знімків на 2021 р. в системі Global Forest watch (GFW) за 2001 до 2021 р було вирублено 192 га лісових дерев. В 2021 р. було вирублено 19 га.

Висновок:

1. Результати аналізу та експертна думка щодо сумарної оцінки втрат раніше існуючого лісового покриття Громади, що втрачено підчас окупації Громади, спирається на найбільш вірогідні розбіжності у значеннях мінімального та максимального значення їх площі, які коливаються від 20 га до 70 га.
2. У Громади виникає необхідність збільшити площу існуючих лісосмуг що розташовані на землях сільськогосподарського призначення.
3. У Громади виникає необхідність у проведенні процедури заліснення. Для цього необхідно визначити площу ділянок, які придатні для проведення процедури заліснення території Громади згідно нормативно-правової бази та законодавчі акти. Втрата лісового покриття знижує захисні функції лісу для Громади. Ліс комплексно впливає на довкілля, стабілізуючи та регулюючи циркуляцію води та повітря, рівень опадів, виділення кисню, температуру повітря, мікроклімат, зв'язує вуглекислоту, запобігає ерозії ґрунтів. Полезахисні ліси, що виконують ґрунтозахисні функції, сприяють закріпленню ґрунту, запобіганню його змиванню і розмиванню та запобіганню початку яро утворення. на сільське господарство.

Пропозиція:

У зв'язку з тим що Громада має низький процент лісистості, невелику площу земель лісового фонду та обмежену площу для посадки дерев, пропонується розширити посадку дерев де виявлені втрати та в лісосмугах що розташовані біля земель сільськогосподарського призначення.

Управління лісосмугами: використання та розпорядження пожезахисними лісовими смугами за допомогою нормативно –правових актів: 1.) ЗКУ Земельний кодекс України від 25.10.01 р. № 2768-III. 2.) ЦКУ Цивільний кодекс України від 16.01.03 р. № 435-IV. 3.) ЛКУ Лісовий кодекс від 21.01.94 р. № 3852-XII, 4). Правила № 650 Правила утримання та збереження пожезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.20 р. № 650 5.) Правила № 724 Правила поліпшення якісного складу лісів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.07 р. № 724. 6.) Порядок № 761 Порядок видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.07 р. № 761. 7.)Типовий договір Типовий договір оренди землі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.04 р. № 220.

Замінування території

На території Громади у землях, в озерах, річках залишаються міни, снаряди та інші боєприпаси. Виникає потреба з організації та проведення заходів щодо рекультивації воронки від вибухів, снарядів, ракет і мін, залишки бетонно-земляних укріплень, прибрати пошкоджену військову техніку, уламки снарядів. У ґрунті на місці розриву снаряду має місце перевищення концентрації небезпечних металів титану та ванадію, та важких металів свинцю.

В травні червні 2022 були проведені роботи з розмінування частини території Великодимерської Громади: с. Світільня, с. Залісся, с. Богданівка, с. Велика Димерка.

3.1. Основні завдання програми охорони навколишнього природного середовища Громади

З метою реалізації державної політики України, забезпечення екологічної безпеки, захисту життя і здоров'я мешканців населених пунктів від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягнення гармонії взаємодії суспільства і природи затверджено Програму «Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів

Великодимерської територіальної громади на 2024-2028 роки». Основними завданнями якої є:

- 1) запобігання забрудненню підземних та поверхневих вод;
- 2) покращення санітарно-екологічного стану водойм;
- 3) покращення якості питної води;
- 4) зменшення викидів забруднюючих речовин та покращення стану атмосферного повітря;
- 5) охорона і раціональне використання земель;
- 6) покращення стану зелених насаджень за рахунок знесення аварійних, фаутих дерев та сухостою, пухонесучих тополь, розширення паркових зон;
- 7) боротьба з бур'янами та амброзією ;
- 8) озеленення, благоустрій населених пунктів;
- 9) розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами;
- 10) екологічна освіта і виховання;
- 11) покращення стану земель шляхом ліквідації стихійних звалищ ТПВ, запобіганню їх утворення;
- 12) підвищення рівня організації роботи з населенням щодо поводження з ТПВ.
- 13) ліквідація екологічних наслідків військової агресії та бойових дій на території Громади

3.2. Наслідки впливів на життя та здоров'я населення та природні ресурси

На території Громади зафіксовані **основні наслідки впливів** на життя та здоров'я населення та природні ресурси, а саме:

- 1) Забруднення земель пестицидами.
- 2) Забруднення повітря від економічної діяльності підприємств та фізичних осіб підприємців, що розташовані в межах та на межі територій Громади.
- 3) Знищення та зменшення площ лісосмуг, зокрема навколо полів та уздовж доріг та залізниць.
- 4) Широке розповсюдження адвентивних видів рослин, зокрема амброзії та бур'янів.
- 5) Забруднення ґрунтів та підземних вод продуктами горіння та паливно-мастильними матеріалами внаслідок ведення військових дій на території Громади.
- 6) Збільшення площ стихійних сміттєзвалищ.

3.3. Пріоритетні завдання Програми

1. Здійснення заходів місцевого контролю за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

2. Покращення санітарно-екологічного стану водних об'єктів, прибережних захисних смуг водних об'єктів;
3. Забезпечення мешканців населеного пункту якісною питною водою;
4. Моніторинг зменшення викидів забруднюючих речовин та покращення стану атмосферного повітря;
5. Охорона і раціональне використання земель;
6. Озеленення, благоустрій населених пунктів;
7. Розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами;
8. Виявлення та ліквідація несанкціонованих стихійних звалищ на території Громади;
9. Екологічна освіта і виховання мешканців Громади, інформування про стан навколишнього природного середовища.
10. Розвиток рекреаційного потенціалу Громади, формування карти туристичної привабливості регіону.

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ :

Ціль: Забезпечення вимог місцевого населення на чисте довкілля, якісну питну воду та природні ресурси, створення умов для відпочинку та рекреації на місцевому рівні за рахунок місцевих природних об'єктів.

Стратегічна ціль 1. Екологічний благоустрій території Громади

Розвиток системи життєзабезпечення на території громади. Протягом 10 років мають бути проінвентаризовані наявні природні комплекси та об'єкти, підготовлені місцеві плани для їх відтворення та охорони. Ці плани в основному будуть впроваджені стосовно водних об'єктів, лісового фонду та лісозахисних полос та виявлених об'єктів Червоної книги України.

Стратегічна ціль 2. Санітарна очистка населених пунктів Громади.

Буде розроблено та затверджено місцевий план управління відходами.

Будуть запроваджені новітні технології утилізації ТПВ, організовано достатню кількість місць для збору сміття, налагоджено системне збирання сміття та його вивезення на території усієї громади; здійснено очистку каналізаційних мереж; ліквідація стихійних смітників із залученням членів громади.

Будуть виконані економічні розрахунки витрат та вигоди, розроблено технологічну схему роздільного збирання та утилізації ТПВ, облаштовано спец. майданчики та встановлення відповідних контейнерів (визначення кількості контейнерів) для роздільного збору ТПВ. Створено пункт збору відсортованого сміття (підприємство).

Стратегічна ціль 3. Водопостачання та водовідведення населених пунктів Громади.

Буде здійснено реконструкцію та будівництво нових очисних споруд каналізації. Розроблено проекти забезпечення економічно обґрунтованого водопостачання та водовідведення, зокрема для селищ Громади. Буде підготовлено план заходів щодо збереження та збільшення запасів водних ресурсів, забезпечення населення чистою питною водою.

Стратегічна ціль 4. Створення партнерського інформаційного простору для комунікації в громаді

Буде створено свідоме, інформоване середовище активних громадян. Будуть організовані інформаційно-освітні екологічні кампанії серед всіх верств населення. Створена система комунікації з громадою (внутрішній маркетинг громади), втілення сучасних підходів та практик у розвитку місцевого самоврядування. Створення Інформаційного центру з координатором, розвиток медійного простору (інтернет-газети та радіо-телемовлення). Буде розвинуто

системне інформування громади зі зворотнім зв'язком через відповідні канали інформації (інтернет-ресурси, сайт громади, соцмережі, газети, дошки оголошень).

РОЗДІЛ 5. П'ЯТИРІЧНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

П'ятирічний план природоохоронних заходів в межах території Великодимерської селищної територіальної громади Броварського району Київської області на 2024-2028 роки

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
	I. Охорона і раціональне використання водних ресурсів								
1.	Здійснити заходи щодо інвентаризації водних об'єктів, спільно з БУВР середнього Дніпра (інвентаризувати 31 водойму на території громади, визначити їх стан)	Організація та проведення заходів із інвентаризації водних об'єктів Громади (на 31 водоймі в басейнах річок Трубіж та Смолянка, загальною площею 15-20 га водного плеса)	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		100,0	110,0	100,0	100,0
2.	Розробити проектну документацію по відновленню гідрологічного режиму, покращення технологічного та санітарного стану внутрішніх водойм Громади	Спільно з БУВР середнього Дніпра розробити проекти для розчистки та відновлення 10 водних об'єктів у населених пунктах громади для (оз.Попівка, Міхов, Гришков, Сахнюкова,	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради БУВР Середнього Дніпра		250,0	250,0	250,0	250,0

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
		Яма, Піщанка, Жовта Гора, Піски, Виповз)							
3.	Розроблення паспортів водних об'єктів на території Громади	Спільно з БУВР середнього Дніпра розробити паспорти водних об'єктів для 20 водойм громади в басейнах річок Трубіж та Смолянка, загальною площею 15-17 га водного плеса)	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради БУВР Середнього Дніпра	110,0	180,0	180,0	180,0	200,0
4.	Підготовка інформаційних матеріалів та проведення інформаційних компаній щодо дотримання природоохоронного статусу водних об'єктів	Замовлення та виготовлення природоохоронних знаків для встановлення у водоохоронних зонах загальною кількістю 150 штук	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради БУВР Середнього Дніпра		50,0	25,0	25,0	25,0
	II. Охорона атмосферного повітря								
1.	Здійснення моніторингу за викидами забруднюючих речовин з боку основних екологічно-небезпечних об'єктів Громади	Оренда 5-х сертифікованих приладів для моніторингу стану повітря в п'яти населених пунктах громади, а саме в селищі Велика	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради					

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
		Димерка, с. Гоголів, Плоске, Шевченкове, Бобрик.							
2.	Інформування населення та попередження підпалів	Виготовлення друкованої продукції (загальною кількістю 40 000 примірників) та інформаційних роликів для розміщення на офіційних інтернет – ресурсах	2024-2028	КЗ Муніципальний центр безпеки Великодимерської селищної ради Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		50,0	50,0	50,0	0,0
3.	III. Охорона і раціональне використання земель								
5.	Відновлення степових, лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених природних ландшафтів, створення і відновлення сіножатей та пасовищ	Проведення аудиту земель Громади для визначення потреб та можливих ділянок для відновлення	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		250,0	250,0	250,0	250,0
7.	Упорядкування орних земель шляхом виведення з їх складу водоохоронних зон, ерозійно небезпечних та інших не придатних для розорювання угідь	Визначення водоохоронних зон, після паспортизації водних об'єктів для 20 водойм громади Розроблення проектів	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		0,0	0,0	0,0	0,0

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
		консервації деградованих та малопродуктивних земель загальною площею 50 га							
8.	Створенням нових та реконструкція існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень на деградованих та малопродуктивних землях і вздовж поверхневих водних об'єктів.	Проведення аудиту та розробка проектно-кошторисної документації для відновлення полезахисних смуг загальною площею 100 га	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
	IV. Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів								
	Відтворення лісів та лісорозведення на землях, що раніше не були зайняті лісом, в тому числі малопродуктивних та деградованих.	Виготовлення проектно-кошторисної документації для відтворення лісів на деградованих та малопродуктивних землях громади, загальною площею 50 га	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		500,0	500,0	500,0	500,0
	Заходи з озеленення населених пунктів. Планування та реалізація заходів з озеленення населених пунктів Громади.	Висадка дерев, проведення місячників з прибирання лісопосадок в усіх населених пунктах громади двічі на рік	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради	40,0	100,0	100,0	100,0	100,0

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
	Догляд за лісосмугами та лісовим фондом.	Розчистка від сухостою та хворих дерев лісосмуг в межах населених пунктів Громади загальною площею 70 га	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради		500,0	500,0	500,0	500,0
	Боротьба з поширенням шкідливих інвазійних видів рослин	Здійснення комплексу заходів направлених на локалізацію та ліквідацію вогнищ карантинних рослин, в першу чергу амброзії полинолистої. Прийняття та затвердження місцевої програми боротьби з амброзією полинолистою.	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради КП «Великодимерське»		1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
	V. Рациональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів								
	Будівництво сміттєпереробного (або сміттєсортувального) заводу	Відведення земельної ділянки під будівництво сміттєпереробного (або сміттєсортувального) заводу в межах Великодимерської громади загальною площею 15 га.	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради					

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
		Розробка екологічної документації, а саме проходження процедури Оцінки впливу на довкілля.							
	Поводження з відходами, в тому числі відходами від руйнувань, що утворилися внаслідок військової агресії	Розробка і впровадження місцевого Плану управління відходами на 10 років Ліквідація місць тимчасового накопичення будівельних відходів що утворилися внаслідок військових дій, розташованих у н.п.Богданівка, Плоске, Світільня, Русанів, загальною площею 8 га, та обсягом відходів 500 м.куб.	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради	99,0	150,0	150,0	150,0	150,0
	VI. Екологічна освіта та виховання								
	Проведення екологічних навчань для представників органів місцевого самоврядування видання поліграфічної продукції з екологічної тематики.	Проведення навчання для органів місцевого самоврядування науковцями Державної екологічної академії не рідше 1 разу на рік.	2024-2028		50,0	50,0	50,0	50,0	50,0

№	Назва природоохоронного заходу	Перелік заходів програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Обсяги фінансування				
					2024	2025	2026	2027	2028
	VII. Природно-заповідний фонд								
	Створення об'єкту ПЗФ місцевого значення	Розробка і затвердження обґрунтування для створення об'єкту ПЗФ місцевого значення «Повалушки» в селищі Велика Димерка, загальною площею 4 га. Розробка проекту зонування та реконструкції для об'єкту ПЗФ місцевого значення «Повалушки» в селищі Велика Димерка загальною площею 4 га.	2024-2028	Виконавчий комітет Великодимерської селищної ради, Державна Екологічна академія Міністерства захисту довкілля.	30,0	200,0	400,0	500,0	200,0

РОЗДІЛ 6. МЕНЕДЖМЕНТ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ ПРОТЯГОМ П'ЯТИРІЧНОГО ПЛАНУ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ

6.1. ДОВГОСТРОКОВІ ТА ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ.

Довгострокові цілі екологічного менеджменту:

поліпшення екологічного стану території з метою досягнення екологічної рівноваги, збереження і відтворення біорізноманіття регіону;
забезпечення невиснажливого використання природних ресурсів;

Оперативні цілі екологічного менеджменту:

- 1) зменшення антропогенного впливу, забруднення земель та водних ресурсів шляхом мінімізації скидів підприємств, побутових стоків та сміттєзвалищ;
- 2) перегляд існуючих земельних відводів, визначення та затвердження цільового призначення земель прибережної смуги;
- 3) заборона передачі прибережних смуг в довгострокову оренду з подальшою їх приватизацією;
- 4) сприяння розвитку екологічно чистого комунального господарства в населених пунктах зі зменшення побутових відходів, шляхом залучення населення до екологічних акцій, проведення різних видів тренінгів;
- 5) посилення екологічної обізнаності і налагодження екологічної освіти місцевого населення;
- 6) реконструювати або побудувати нові очисні споруди;
- 7) впровадити систему комплексного моніторингу якості води і стану екосистеми водосховища;
- 8) контролювати навантаження на лучних ділянках поблизу населених пунктів;
- 9) створення і відновлення сіножатей та пасовищ;
- 10) контролювати рекреаційне навантаження;
- 11) розширення лісосмуг на території;
- 12) підтримувати і відновлювати популяції рідкісних та зникаючих видів (шляхом проведення моніторингових спостережень, обмежень викошування, випасання рослинності);
- 13) організація проведення наукових досліджень та моніторингу за станом популяцій рідкісних видів та угруповань, що потребують охорони.

6.2. Формування необхідної організаційної структури

За результатами аналізу первинних документів, інструкцій та посадових обов'язків встановлено, що питання охорони навколишнього природного середовища знаходяться на недостатньому рівні вивчення керівними органами Великодимерської селищної територіальної Громади. Що в майбутньому може призвести до:

- 1) втрати екологічних пріоритетів розвитку громади;
- 2) втрати особливо цінних природних комплексів та об'єктів;
- 3) відсутності відповідальних за бездіяльність у сфері екології;
- 4) нерозуміння шляхів вирішення екологічних проблем;
- 5) невикористання коштів екологічних фондів.

Для реалізації цілей сформованих у вказаній Програмі має бути розроблена та створена організаційна структура територіальної громади з виконавчими функціями.

6.3. Рекомендації

З метою виконання вимог чинного законодавства рекомендується:

- 1) внести зміни до компетенції Комісії з охорони навколишнього природного середовища з врахуванням вищезазначеного;
- 2) увести посаду еколога, який на постійній основі буде систематично вирішувати екологічні питання.
- 3) налагодити співпрацю з Державною екологічною інспекцією в Київській області та оформити еколога на посаду громадського екологічного інспектора;
- 4) провести навчання посадових осіб Громади в Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління з питань поводження з відходами, збереження біорізноманіття, охорони та відтворення водних ресурсів;
- 5) провести навчання фахівця щодо підготовки запитів на фінансування природоохоронних заходів з коштів місцевого фонду охорони навколишнього природного середовища.

Відповідно до Статті 33 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» органи самоврядування Громади мають низку контрольних функцій, які доцільно спрямувати на такі заходи:

- 1) контроль за утриманням вулично-дорожньої мережі.
- 2) контроль щодо зовнішнього освітлення територій. Незабезпечення функціонування об'єктів зовнішнього освітлення територій, що призводить до погіршення криміногенної обстановки та санітарного стану, збільшує кількість дорожньо-транспортних пригод та нещасних випадків;
- 3) контроль щодо стану озеленення територій.

- 4) контроль щодо комунального обслуговування територій, поводження з побутовими відходами, з конкретних питань
- 5) контроль за станом інженерного захисту територій, наявністю систем очищення стоків систем поверхневого водовідведення.
- 6) контроль за утриманням інших територій в межах населеного пункту.
- 7) контроль за організацією поводження з відходами: збір, транспортування, сортування, утилізацію і первинну переробку відходів виробництва та споживання;
- 8) організація та моніторинг виконання комплексу робіт з проектування, будівництва, поточної експлуатації, облаштування та рекультивації полігонів зберігання та ліквідації побутових і промислових відходів на території;
- 9) організація та контроль за проведенням профілактичних робіт щодо запобігання аварійним ситуаціям і своєчасне проведення аварійно-відновлювальних робіт з урахуванням сучасних технологічних рішень в частині поводження з відходами та іншими небезпечними матеріалами, в тому числі проведення аварійних робіт при виникненні надзвичайних ситуацій, викликаних скупченням відходів, особливо тих з них, які є небезпечними.

Проведення контролю над станом об'єктів навколишнього середовища, який передбачає визначення обсягу і складу промислових викидів, параметричний аналіз стану атмосфери, природних і стічних вод, питної води, складання карт джерел забруднення природного середовища, обробку інформації про стан об'єктів скупчення відходів (насамперед, небезпечних) і дотриманні правил проведення процедур поводження з ними на території регіону і т.д .;

РОЗДІЛ 7. ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ

**«Охорона навколишнього природного середовища,
екологічна оцінка та менеджмент території населених пунктів,
які входять до складу Великодимерської селищної територіальної громади
Броварського району Київської області на 2024-2028 роки»**

Фінансування заходів Програми пропонується здійснювати з таких джерел:

1. Місцевий фонд охорони навколишнього природного середовища Громади;
2. Обласний фонд охорони навколишнього природного середовища Київської області;
3. Інші кошти за рахунок усіх джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України, в тому числі: коштів державного бюджету; місцевих бюджетів; міжнародної технічної допомоги; міжнародних фінансових організацій; інвесторів, донорських організацій тощо.

У процесі впровадження Програми будуть брати участь багато організацій та окремих осіб, обов'язково виникатимуть нові спільні проекти. Тому доцільно створити постійне партнерство між місцевою владою і підприємцями, що полегшить доступ до інформації, сприятиме комунікації та забезпечить поліпшення бізнес-середовища.

Основними принципами отримання фінансування природоохоронних заходів Громади є відповідність її програми наступних вимогам:

- наявність затверджених цільових програм з визначенням конкретних природоохоронних заходів;
- відповідність затверджених заходів Постанові Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів»;
- наявність співфінансування заходів з інших проектних та приватних джерел.

Основним джерелом фінансування є Державний фонд охорони навколишнього природного середовища України. Він складається власне з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, яким розпоряджається Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Крім центрального фонду, існують обласний та місцевий фонди охорони навколишнього природного середовища. Кошти фондів розподіляються відповідно до цільових програм з охорони навколишнього природного середовища. Зокрема, на рівні Київської області рішенням Київської обласної ради від 23.12.2022 № 472-15-VIII затверджено Програму охорони довкілля та

раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки».

Головною метою програми є створення екологічно безпечних та комфортних умов для життя населення Київської області шляхом зменшення антропогенного навантаження та відновлення довкілля за рахунок зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та підвищення рівня екологічної культури і свідомості суспільства.

Досягнення мети програми потребує спрямування дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, організацій, установ та підприємств області всіх форм власності на реалізацію пріоритетних напрямів діяльності у сфері ефективного природокористування, дотримання вимог екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища, просвітницької діяльності і екологічної обізнаності населення.

Основним джерелом фінансування Програми є фонд охорони навколишнього природного середовища в складі обласного бюджету (далі – Фонд). Порядок надання коштів на виконання природоохоронних заходів з обласного фонду охорони навколишнього середовища регламентований розпорядженням голови обласної державної адміністрації від «Про затвердження Порядку планування та фінансування природоохоронних заходів з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища».

Мета програми досягається шляхом реалізації відповідних цілей і конкретних завдань, а саме:

- 1) розбудова системи екологічного моніторингу області;
- 2) зменшення негативного впливу токсичних відходів, у тому числі непридатних та заборонених до використання хімічними засобами захисту рослин;
- 3) зменшення забруднення повітряного басейну;
- 4) упорядкування водних об'єктів;
- 5) формування екологічної культури населення.

Головним розпорядником коштів Фонду є Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації., який в межах своєї компетенції здійснює контроль за цільовим використанням коштів, виділених на природоохоронні заходи. Джерелами фінансування природоохоронних заходів Програми є Державний бюджет, обласний бюджет (а саме фонд) та місцеві бюджети. Відповідно до пункту 1 розділу IV Порядку, перелік природоохоронних заходів для фінансування за рахунок коштів Фонду на відповідний рік формується відповідно до регіональної екологічної програми та програми екомережі області, повинен відповідати Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147.

Для участі в конкурсному відборі щодо затвердження переліку природоохоронних заходів, органи виконавчої влади та їх структурні підрозділи, органи місцевого самоврядування, територіальні органи міністерств та інших

центральных органів виконавчої влади подають запит на виділення коштів з обласного Фонду охорони навколишнього природного середовища для здійснення природоохоронних заходів (далі – розпорядники коштів, подавачі запитів). Офіційна інформація щодо проведення конкурсного відбору природоохоронних заходів для включення їх до переліку природоохоронних заходів для фінансування за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього середовища оприлюднюється на сайті Департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації та знаходиться у відкритому та вільному доступі для всіх відвідувачів сайту. Розгляд запитів здійснює Конкурсна комісія обласного фонду охорони навколишнього природного середовища (далі – конкурсна комісія Фонду), до складу якої входять представники постійних комісій обласної ради з питань навколишнього природного середовища, екологічної безпеки та раціонального використання надр та з питань бюджету, фінансів і обласних програм, структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних органів міністерств та інших центральных органів виконавчої влади, громадських організацій. Склад конкурсної комісії обласного фонду охорони навколишнього природного середовища затверджується розпорядженням голови обласної державної адміністрації. До складу конкурсної комісії входять представники структурних підрозділів облдержадміністрації, обласної ради, депутати обласної ради та громадських організацій. Відбір природоохоронних заходів здійснюється на підставі інформації, зазначеної у запиті та наданих документах, а саме: - відповідність загальній меті, завданням бюджетної програми та напрямам діяльності, які забезпечують реалізацію програми; - термін реалізації заходу; - сплата екологічного податку підприємствами, установами, організаціями, на об'єктах яких здійснюються природоохоронні заходи.

Природоохоронні заходи, які пропонуються в запитах, повинні відповідати таким критеріям: - природоохоронний ефект, економічна ефективність; - ступінь масштабності екологічного впливу; - забезпечення ресурсо- та енергозбереження; - готовність заходу на час подання запиту: - співфінансування за рахунок власних коштів, спеціального фонду, місцевого бюджету. Також природоохоронний захід повинен відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами).

Конкурсна комісія Фонду виходячи з визначених обсягів видатків і пріоритетів здійснює відбір природоохоронних заходів, щодо яких надійшли запити, затверджує перелік таких заходів за бюджетною програмою Фонду та передає його Департаменту фінансів облдержадміністрації для формування мережі розпорядників і визначення видатків з Фонду за кодами функціональної та економічної класифікації видатків бюджету.

Перелік затверджених природоохоронних заходів, подавачів запитів та об'єктів, на яких планується проведення природоохоронних заходів (далі – одержувачі бюджетних коштів), визначається в протоколах обласної конкурсної

комісії обласного фонду охорони навколишнього природного середовища. Відповідно до пункту 1 розділу VI Порядку, видатки, передбачені переліком природоохоронних заходів за бюджетною Програмою Фонду на відповідний рік, будуть здійснюватися відповідно до угод на реалізацію природоохоронних заходів, укладених між одержувачами бюджетних коштів (замовниками робіт) і підрядними організаціями, що будуть обрані через систему «ProZorro». Фінансування видатків здійснює Департамент фінансів облдержадміністрації згідно із затвердженим переліком.

РОЗДІЛ 8. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЗА СТАНОМ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

Для проведення моніторингу за станом забруднення природного середовища в межах території Громади пропонується система поточного контролю, яка спирається на даних веб-сайтів з безкоштовних ресурсів, які знаходяться у вільному доступі в Інтернеті. Нижче зазначені сайти мають зрозумілий інтерфейс та зрозумілу навігацію, постійно оновлюються.

Пропонується здійснювати моніторинг онлайн сервісів з питань поточного стану забруднення *повітря, води та землі*, а саме:

1. На сайті <https://sites.google.com/view/onlinemonitoring/home> представлена система моніторингу, яка включає основні доступні онлайн ресурси щодо моніторингу довкілля, які оновлюються автоматично. Інтерфейс сайтів разом з ГІС картою є доступний для розуміння і дозволяє проводити моніторинг довкілля для кожного селища України. Система моніторингу є у відкритому доступі та не вимагає додаткових витрат. Доступні функції моніторингу:

- забруднення повітря,
- забруднення річок,
- рівень забруднення повітря SO₂,
- місця рубки лісу,
- пожежі в лісах,
- площі культур.

Функціонал зазначеної системи моніторингу доповнюють додаткові онлайн ресурси:

vulytsia Soborna, 15, Velyka Dymerka, Ukraine, Brovary Raion, Ukraine Air PollutionUA

Real-time Air Quality Index (AQI)

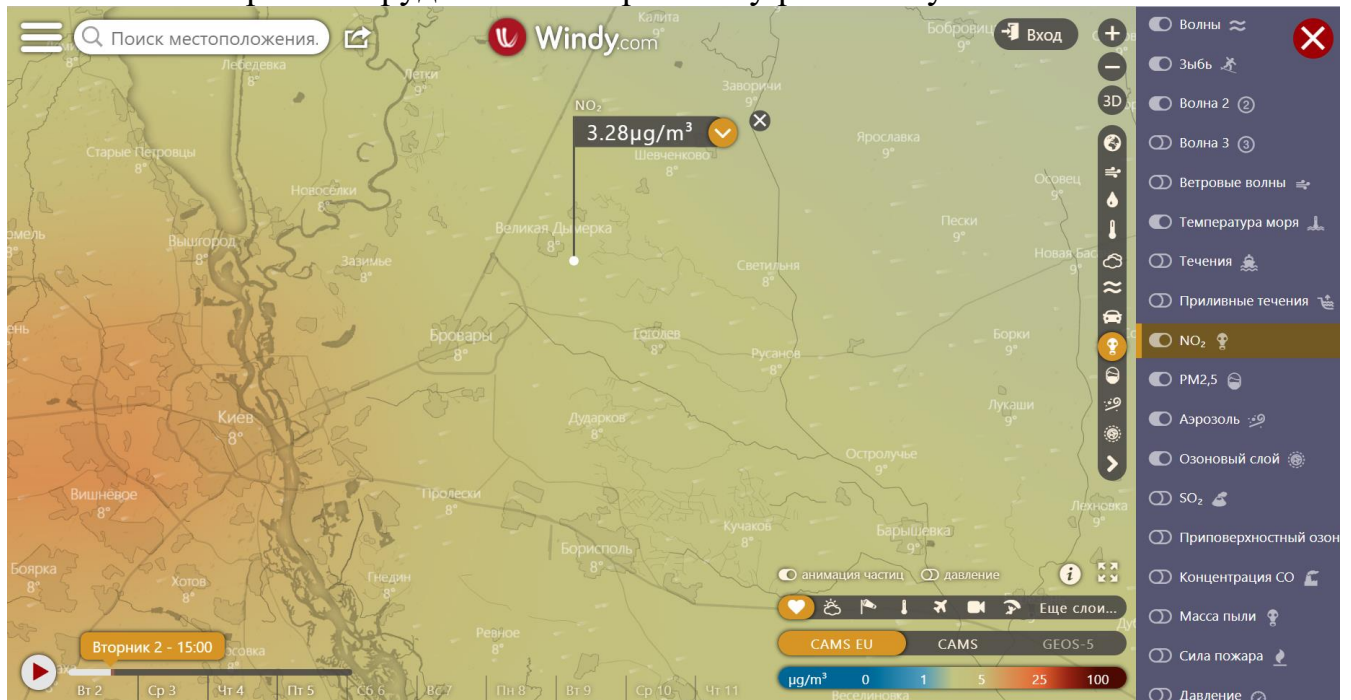

Located Соборна вулиця, Velyka Dymerka, Brovary Raion, Kyiv Oblast, 07442, Ukraine.

2. Моніторинг забруднення повітря у реальному часі індекс якості повітря (AQI) Джерело інформації:

https://aqicn.org/station/ukraine/1st_torgmash_brovary/ru/

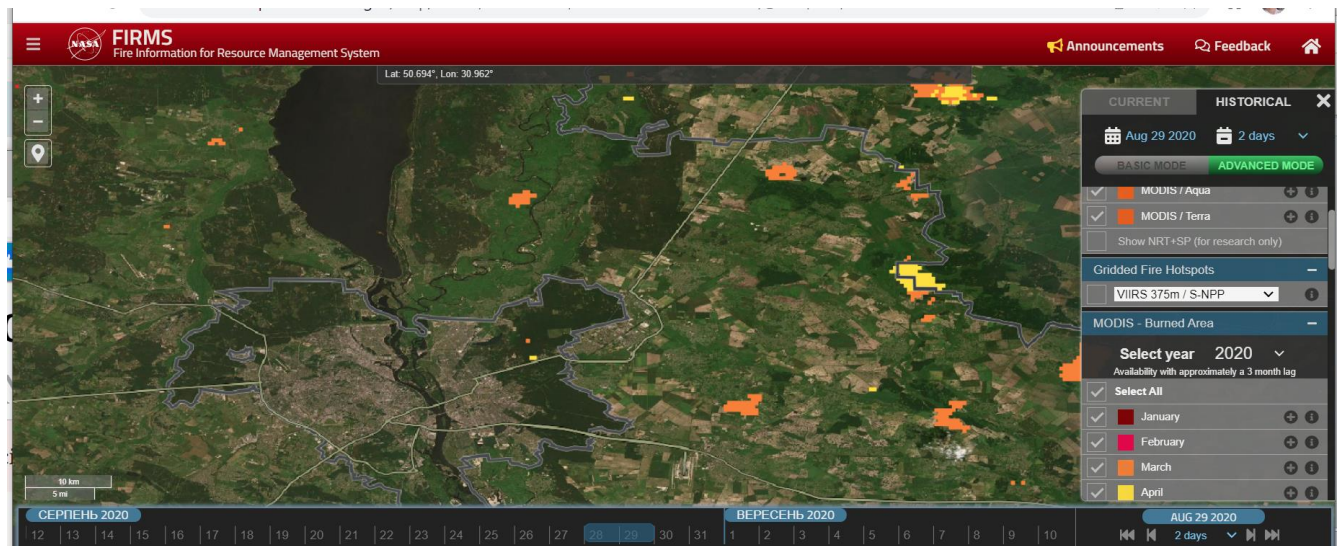
1. Моніторинг забруднення повітря NO₂ у реальному часі

[https://www.windy.com/ru/-](https://www.windy.com/ru/)

<https://www.windy.com/ru/-/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%82%D1%8C---%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%8C-%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B8/overlays?camsEu,no2,35.532,15.161,4>

1. Моніторинг пожеж NASA:

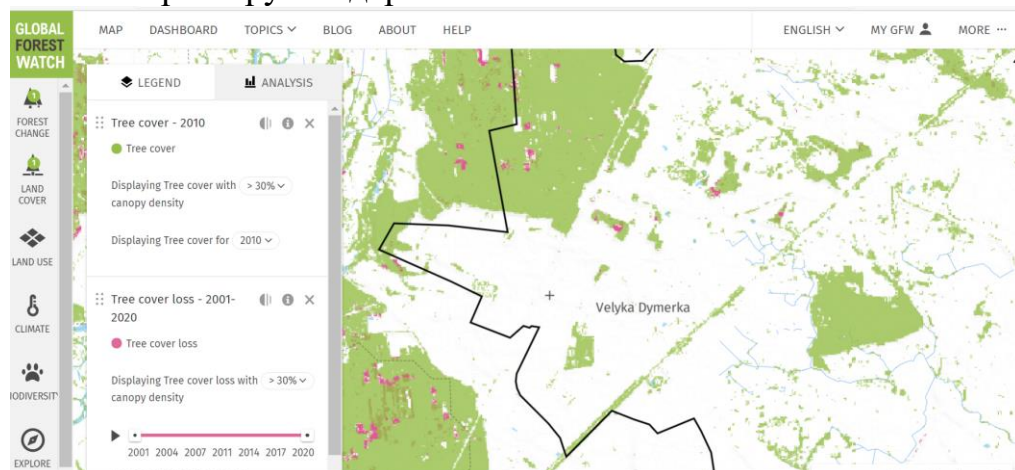

https://firms.modaps.eosdis.nasa.gov/map/#z:12;c:30.9,50.7;t:adv-points;d:2020-03-10..2020-03-13;l:topo,firms_noaa20-viirs,firms_viirs,firms_modis_a,firms_modis_t
(англ. мовою)

5. Забруднення річок: <https://texty.org.ua>

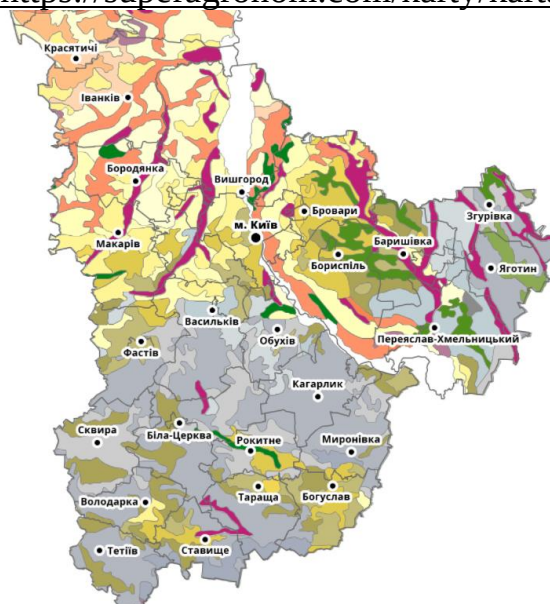
6. Забруднення водних об'єктів : <http://www.worldwaterquality.org/>

7 Моніторинг рубки дерев:

<https://www.globalforestwatch.org/map?map=eyJjZW50ZXIiOmsibGF0Ijo1MC41NTg3MDcwODY2NjQzOCwibG5nIjozMCA4NDM3NDU4Njg5NzYzNTZ9LCJiZWFiZW50IjowLCJwaXRjaCI6MCwiem9vbSI6MTEuNTQ3NjA3ODQ3NjE0NjMyfQ%3D%3D>

8. Карта ґрунтів: <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy#x>

Дерново-підзолисті ґрунти

9. Моніторинг земель та посівів на земельних ділянках згідно кадастрової карти України: <https://eos.com/cropmap/>